

Dajući dom
dajemo sebe

priručnik za udomitelje djece

Forum
za kvalitetno udomiteljstvo djece

*Dajući dom
dajemo sebe*

priručnik za udomitelje djece

Nakladnik:

Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece
u suradnji s Udrugom stručnjaka
u području udomiteljstva

Za nakladnika:

Ankica Milić

Urednica:

Eva Husak Bačac

Autori:

Domagoj Kronstein
Ines Škrabić - Aničić

Suradnica:

Odilia van Manen Rojnić

Grafičko oblikovanje:

Neda Šegović

Lektura:

Monika Vričko

Tisak:

Znanje

Godina izdanja:

2010.

Mjesto:

Zagreb

Izradu brošure financira:

Ministarstvo vanjskih poslova
Kraljevine Nizozemske
kroz MATRA program u sklopu projekta
"Za kvalitetno udomiteljstvo djece u RH"

CIP zapis dostupan

u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice
u Zagrebu pod brojem 747506.

ISBN 978-953-56114-3-1

Sadržaj

PREGOVOR	5
1. UDOMITELJSTVO	7
POVIJESNI OKVIR	9
UDOMITELJSTVO U OKVIRU ODREDA BA KONVENCIJE O PRAVIMA DJETETA	10
PREPORUKE IZ STANDARDA Q4C ("kvaliteta za djecu")	11
ZAKONODAVNI OKVIR	11
2. DOZVOLA ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	15
UVJETI	17
OBITELJSKI I SOCIJALNI UVJETI	17
STAMBENI I MATERIJALNI UVJETI	20
POTREBNA DOKUMENTACIJA	23
POSTUPAK DAVANJA DOZVOLE	25
ODLUČIVANJE O DAVANJU DOZVOLE	27
TRAJANJE POSTUPKA OD DAVANJA DOZVOLE DO SMJEŠTAJA DJETETA	28
OBNAVLJANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA	28
3. OBVEZE I PRAVA	31
OBVEZE I PRAVA UDOMITELJA	33
ULOGA CENTRA ZA SOCIJALNU SKRB	38
SKRBNITVO ZA MALOLJETNE OSOBE	41
ULOGA SKRBNIKA UDOMLJENOGA DJETETA U SLUČAJU ZDRAVSTVENOGA LIJEČENJA DJETETA	43

4. NOVČANE NAKNADE	45
NAKNADE ZA UDOMLJENU DJECU	47
NAKNADE ZA UDOMITELJE	49
POMOĆ ZA OSOBNE POTREBE DJETETA (tzv. džeparac)	51
PRAVO NA RODILJNI DOPUST I NAKNADU	51
PRAVO NA DJEČJI DOPLATAK	52
JEDNOKRATNA NOVČANA POMOĆ	53
NAKNADA ZA JAVNI PRIJEVOZ	54
5. PREGLED ZAKONSKIH PROPISA VEZANIH UZ UDOMITELJSTVO	57
ZAKON O SOCIJALNOJ SKRBI	59
OBITELJSKI ZAKON	60
ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI	62
6. POSTUPAK SMJEŠTAJA DJECE U UDOMITELJSKU OBITELJ	65
REGISTAR SLOBODNIH MJESTA U UDOMITELJSKIM OBITELJIMA	67
PRVE INFORMACIJE I ANAMNEZA DJETETA KOJE TREBA UDOMITELJSKI SMJEŠTAJ	67
RAZDOBLJE UPOZNAVANJA	68
ODLUKA O SMJEŠTAJU	70
PRIPREMA I REALIZACIJA SMJEŠTAJA	70
7. PRAĆENJE UDOMITELJSKOGA SMJEŠTAJA	73
INDIVIDUALNI PLAN	75
ZAŠTITA PRIVATNOSTI	76
LJETOVANJE/ZIMOVANJE	77
8. UDOMITELJSTVO NAKON 18 GODINE STAROSTI	79
9. GDJE SE OBRATITI ZA POMOĆ	85

Predgovor

Briga za dobrobit djece temeljna je dužnost pojedinca, institucija, ali i cijelog društva. Ona podrazumijeva brigu i podršku roditeljstvu, ali i obitelji u cjelini.

Društvena briga za djecu i obitelj nipošto ne smije ovisiti o gospodarskim ili političkim promjenama, već mora biti konstantna, kvalitetna i učinkovita. Izostanak pravovremene i učinkovite reakcije djetetu donosi samo štetu, što u konačnici predstavlja i oblik zanemarivanja dječjih potreba od strane nadležnih institucija i društva u cijelosti.

Svi sustavi koji se bave zaštitom dječjih prava, a osobito sustav socijalne skrbi, dužni su poduprijeti sve napore da se djeca zadrže ili vrate na skrb u vlastitu obitelj. Ukoliko pak to nije moguće, dužni su razvijati modele alternativne skrbi koji su humaniji, usmjereni na dijete i individualizirani, uvažavajući pritom prije svega prava, dobrobit i najbolji interes djeteta.

Republika Hrvatska potpisnica je Konvencije o pravima djeteta, kao i niza strateških dokumenata temeljem kojih je donesen Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine.

Tim planom istaknuta je potreba “provođenja plana deinstitucionalizacije” pomoću više aktivnosti koje se odnose na uvođenje specijaliziranog udomiteljstva za djecu mlađu od tri godine, smještanje djece sa teškoćama u razvoju u specijalizirane udomiteljske obitelji, pripremanja i uvođenja instrumentarija za procjenu najboljeg interesa djeteta izdvojenog iz obitelji i poduzimanje aktivnosti potrebnih za transformiranje dječjih domova u domove obiteljskog tipa te povećanje omjera broja smještene djece u izvaninstitucijske oblike skrbi u odnosu na broj djece smještene u dječjim domovima (80% : 20%).

U proljeće 2010. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podržalo je aktivnosti UNICEF-a usmjerene na predstavljanje i primjenu smjernica za alternativnu skrb o djeci koje su usvojene na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda.

U sklopu daljnjih reformskih procesa, prateći pritom standarde brige o djeci, od strane Vlade RH donesen je Masterplan transformacije dječjih domova, kao i moratorij na daljnji smještaj djece u ustanove, osim izuzetno, na ograničen vremenski rok i obavezu Centara za socijalnu skrb da za smještenu djecu osiguraju adekvatnu alternativnu skrb vodeći pritom računa o najboljem interesu svakog pojedinog djeteta.

Osiguravanje obiteljske skrbi za najmlađu djecu o kojoj se ne mogu brinuti biološki roditelji jedan je od prioriteta ciljeva Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, slijedom čega su i nastojanja usmjerena prema prevenciji institucionalizacije djece mlađe od sedam godina te poticanju specijaliziranog udomiteljstva.

Isto podrazumijeva senzibilizaciju javnosti za potrebe udomljavanja djece i života u obiteljskom okruženju i izbor obitelji koje su spremne za ovu zahtjevniju zadaću, a to uključuje dodatnu edukaciju, pripremu i superviziju i udomitelja i stručnjaka za sve specifičnosti udomljavanja djece.

Priručnik za udomitelje djece “Dajući dom dajemo sebe” predstavlja praktični vodič kojim se udomitelje nastoji informirati, senzibilizirati i osposobiti za različite izazove u osiguranju adekvatne skrbi uvažavajući pritom specifične potrebe svakog pojedinog djeteta.

Vjerujem da će ovaj priručnik biti ne samo pomoć udomiteljima, nego i izazov stručnjacima koji rade u sustavu socijalne skrbi za drugačiji pristup u radu s udomiteljskim obiteljima i djecom, uz razvijanje “partnerskog odnosa” stručnjaka, udomitelja i djece.

Pritom treba naglasiti nužnost integrirajućeg pristupa u socijalnom radu, procjene individualnih potreba, kao i izrade individualnog plana skrbi u partnerstvu sa djetetom, članovima obitelji i udomiteljima.

Djelotvorna primjena u praksi pretpostavlja integriranje zakona, strateških dokumenata i smjernica sa suvremenim teorijama pomaganja, stoga očekujem da će ovaj priručnik biti važan informator, vodič i nadopuna koje Vlada, brojne institucije i stručnjaci posvećeni dobrobiti djece, ulažu u unapređenje politike i poboljšanje prakse u skrbi za svako dijete.

Tatjana Katkić Stanić
Ravnateljica Uprave za socijalnu skrb
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

1. Udomiteljstvo

POVIJESNI OKVIR

**UDOMITELJSTVO U OKVIRU ODREDBA KONVENCIJE
O PRAVIMA DJETETA**

**PREPORUKE IZ STANDARDA Q4C
("kvaliteta za djecu")**

ZAKONODAVNI OKVIR

1. UDOMITELJSTVO

POVIJESNI OKVIR

Udomiteljstvo, u sadašnjemu obliku, sve do 19. stoljeća ovisilo je o velikodušnosti obitelji. Nakon industrijske revolucije i sve većega zapošljavanja žena, majke su bile primorane davati djecu na brigu drugima, najčešće na selo. Prvo, zakonom uređeno, udomiteljstvo nalazimo u pruskome zakonodavstvu iz 1794. godine. Kao organizirani oblik zaštite djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, udomiteljstvo se prvo, na ovim područjima, pojavilo u Hrvatskoj 1902. godine gdje se po prvi puta spominje u *Zakonu o prisnom uzgoju nedoraslih*, no, gotovo je nemoguće ustvrditi početak udomiteljstva djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi na teritoriju Republike Hrvatske.

Prvim *Zakonom o zaštiti djece i mladeži* donesenom 1922. godine preporuča se smještaj djece u obitelji. Nakon ratova pojačavala se briga za ratnu siročad, kakav je bio naziv za djecu bez roditelja u to vrijeme, a samim time rastao je i broj udomiteljskih obitelji. Isto tako bilo je i nakon svih većih epidemija bolesti. Tada su brigu o djeci preuzimali djedovi, bake, ujaci, bliža i daljnja rodbina, pa zatim prijatelji, susjedi i drugi. Kako se cijeli postupak u to vrijeme vodio bez učesća nadležnih institucija, iz toga doba nemamo podatke o broju smještenih osoba u obitelji udomitelja, niti podatak o broju udomiteljskih obitelji. Podatci koji su sada dostupni dolaze iz usmenih izvora, predaja i priča te djece i njihovih sudbina, kasnije odraslih osoba. Oblik zbrinjavanja smještajem u drugu obitelj nije se odvijao u svim područjima jednako nego je ponajprije ovisio o aktivnostima pojedinih državnih i humanitarnih službi. Smještaj djece u udomiteljske obitelji na području Velike Gorice započeo je još prije rata, a 1937. godine u selu Mraclin osnovana je najstarija Državna dječja kolonija. Odjel za zaštitu majki i djece Ministarstva zdravlja Narodne Republike Hrvatske pokrenuo je 1949. godine akciju za pronalaženje obitelji na području općina Samobor i Koprivnica. Isto tako, nakon Drugoga svjetskog rata u Dvorcu Maruševac, blizu Varaždina bio je smješten Dom za ratnu siročad. Dvorac je prenamjenjen oko 1950. godine te su djecu koja su tamo živjela, na skrb uzele obitelji iz okolnih sela.

S obzirom na rasprostranjenost udomiteljstva u Hrvatskoj može se zaključiti da je tradicija bavljenja udomiteljstvom duboko ukorijenjena kroz povijest. Na takav je način udomiteljstvo višegeneracijski prisutno u nekim obiteljima.

UDOMITELJSTVO U OKVIRU ODREDABA KONVENCIJE O PRAVIMA DJETETA

KONVENCIJA O PRAVIMA DJETETA

(usvojena na 44. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda,
20. studenoga 1989. godine; stupila na snagu 2. rujna 1990. godine)

Članak 20.

1. Dijete koje je privremeno ili trajno lišeno obiteljske okoline, ili kojemu se zbog njegova najboljeg interesa ne može dopustiti da u njoj ostane, ima pravo na posebnu zaštitu i pomoć od strane države.
2. Države stranke će takvom djetetu osigurati zamjensku skrb u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom.
3. Takva skrb može, *inter alia*, uključivati smještaj kod hranitelja, *kafalu* po islamskom pravu, posvojenje ili, kad je to prijeko potrebno, smještaj u odgovarajuće ustanove za skrb o djeci. Pri razmatranju rješenja, osobita pozornost mora se posvetiti osiguranju kontinuiteta u djetetovu odgoju, kao i njegovu etničkom, vjerskom, kulturno ili jezičnom podrijetlu.

U UN-ovim Smjernicama za alternativnu skrb o djeci koje su objavljene 2009. godine predlaže se slijed postupaka za traženje mogućnosti za smještaj djece koja iz nekoga razloga ne mogu živjeti s roditeljima:

- 1) prvo, potrebno je potražiti rješenje u široj obitelji djeteta, odnosno dijete bi trebali odgajati rođaci ili druge osobe bliske djetetu;
- 2) drugo po poželjnosti jest osiguravanje alternativnoga obiteljskog okruženja - smještaj u udomiteljsku obitelj ili posvojenje
- 3) konačno, kao posljednji izbor - samo ako je potrebno, predlaže se smještaj u prikladnim institucijama.

Već prema tome, naglašava se redoslijed izbora alternativnih oblika skrbi za dijete i stavlja se naglasak na smještaj unutar obitelji srodnika, a potom slijede ostale mogućnosti.

PREPORUKE IZ STANDARDA Q4C ("kvaliteta za djecu")

Važan politički prioritet u vanjskoj i unutarnjoj politici Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) čine promicanje, zaštita i ostvarenje dječjih prava, na što su se zemlje članice obvezale poštivati usvajanjem međunarodnih i europskih sporazuma. U tome kontekstu, Standardi Quality4Children (u daljnjem tekstu Standardi Q4C) dopunjuju napore EU u stvaranju odgovarajuće politike, naročito u slučaju djece koja ne mogu živjeti sa svojim roditeljima.

Standardi Q4C preuzimaju sve obaveze iz Konvencije UN-a o pravima djeteta. Sukladno dobrim primjerima iz prakse izdvajamo viziju Standarda Q4C u kojima se jasno izdvaja Definicija: "Djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi moraju imati mogućnost oblikovati svoju budućnost kako bi izrasli u samopouzdanu, samosvjesne i aktivne članove društva, živeći pri tom u okruženju koje im pruža podršku, zaštitu i skrb te potiče razvoj njihova punog potencijala." Standardi Q4C izrađeni su u okviru Konvencije UN-a o pravima djeteta - svaki standard Q4C odražava jedno ili više temeljnih načela Konvencije: nediskriminacija, posvećenost radu u interesu djeteta, pravo na život, preživljavanje i razvoj i uvažavanje djetetova mišljenja.

ZAKONODAVNI OKVIR

Uvjete, način obavljanja, kao i sva druga pitanja povezana s obavljanjem udomiteljstva u Republici Hrvatskoj regulira:

- Zakon o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/07) koji je stupio na snagu 01. listopada 2007. godine, kao i pripadajući pravilnici i odluke;
- Pravilnik o stambenim, socijalnim i drugim uvjetima za obavljanje udomiteljstva (Narodne novine, br. 48/08)
- Pravilnik o sadržaju i trajanju osposobljavanja i edukacije udomiteljske obitelji (Narodne novine, br. 48/08)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije (Narodne novine, br. 48/08)
- Odluka o visini mjesečne naknade za smještaj u udomiteljsku obitelj (Narodne novine, br. 82/02)

Prema gore navedenim temeljnim propisima, udomiteljstvo je oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojime se djetetu (od rođenja do punoljetnosti), mlađoj punoljetnoj osobi (od 18. do 21. godine starosti) ili odrasloj osobi osigurava skrb u zamjenskoj, udomiteljskoj obitelji koja je dužna osigurati primjereno stanovanje, prehranu, čuvanje i odgoj, zdravstvenu brigu kao i brigu o obrazovanju te zadovoljenje drugih korisnikovih potreba.

Udomiteljstvo podrazumijeva osiguravanje temeljnih prava, koje oni iz niza razloga ne mogu ostvariti unutar svoje biološke obitelji, a to znači da im se mora osigurati stabilno i poticajno okruženje nužno za zdrav i bezbrižan razvoj, odgoj i napredak do mogućega povratka u svoju obitelj, osamostaljenja ili posvojenja.

Upravo vrijeme na koje se predviđa ostanak djeteta ili mlade punoljetne osobe u zamjenskoj/udomiteljskoj obitelji ukazuje na privremenost udomljavaanja i usmjerenost na to da se što prije ostvare uvjeti povratka djeteta u biološku obitelj, tj. da se obitelj osposobi za primjeren odgoj i brigu o djetetu ili da se, u suprotnome, zadovolje pretpostavke za posvojenje djeteta.

U praksi se nerijetko događa upravo suprotno i djeca ostaju u udomiteljskim obiteljima do završetka redovnoga školovanja ili do osamostaljenja jer se gore navedeni uvjeti nisu uspjeli ostvariti.

Zakonom o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/07) udomiteljska se obitelj definira na sljedeći način:

Članak 2.

- 4) Udomiteljska obitelj jest obitelj koja ima dozvolu za obavljanje udomiteljstva, a čine je udomitelj, njegov bračni drug ili izvanbračni drug i drugi srodnici s kojima udomitelj živi u zajedničkom kućanstvu.
- 5) Udomitelj jest samac ili predstavnik udomiteljske obitelji s kojima centar za socijalnu skrb sklapa ugovor o međusobnim pravima i obvezama.
- 6) Srodnička udomiteljska obitelj jest udomiteljska obitelj čiji su članovi u krvnom i/ili tazbinskom srodstvu sa smještenim korisnikom.
 - *krvno srodstvo* - biološke je naravi i temelji se na krvnoj vezi, a definira se kao odnos dviju osoba povezanih podrijetlom, bilo da potječu jedna od druge (npr. otac i sin), ili od zajedničkoga pretka (npr. stric i nećak).
 - *tazbinsko srodstvo* - sociološko-pravne je naravi, a definira se kao odnos između jedne osobe i srodnika njezina bračnog druga (npr. svekar i snaha, punica i zet, šogor i šogorica, itd.). Temelj tazbinskoga srodstva je postojanje braka.

Iz prethodno navedenoga vidljivo je da se razlikuju srodničke udomiteljske obitelji i obitelji koje nisu u srodnome odnosu s djetetom o kojemu skrbe.

Udomitelji mogu biti osobe koje su u izvanbračnoj zajednici ukoliko se ispunjava dolje navedeno:

- izvanbračna zajednica – jest zajednica neudane žene i neoženjenoga muškarca koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

2. DOZVOLA ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

UVJETI

OBITELJSKI I SOCIJALNI UVJETI

Kako bi obitelj postala udomiteljska mora imati rješenje o davanju **dozvole** za obavljanje udomiteljstva (u daljnjemu tekstu: dozvola).

Dozvolu izdaje nadležni centar za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta člana obitelji koja podnosi zahtjev za obavljanje udomiteljstva.

Osoba koja pokreće postupak može i ne mora biti u srodnome odnosu s djetetom o kojemu skrbi. Djetetov srodnik pokreće postupak o davanju dozvole po istome principu kao i potencijalni udomitelji koji nisu u srodnome odnosu s djetetom. Važno je napomenuti da udomiteljstvo nije pravo već izbor, kako obitelji koja se odluči na udomiteljstvo tako i centra za socijalnu skrb koji obavlja selekciju tj. izbor obitelji.

Uvjeti koje mora ispunjavati osoba koja želi obavljati udomiteljstvo utvrđeni su člankom 3. i 5. *Zakona o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/07)*:

Članak 3.

- 1) Udomitelj mora biti hrvatski državljanin s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.
- 2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, uz prethodno odobrenje ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: ministarstvo), udomitelj može biti stranac s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj, ako je to od osobite koristi za smještenu osobu.
- 3) Udomitelj mora biti psihički i tjelesno zdrav i imati sposobnosti potrebne za zaštitu, čuvanje, njegu, odgoj i zadovoljavanje drugih potreba smještenog korisnika. /djeteta/
- 4) Uvjete glede stambenih, socijalnih i drugih uvjeta pravilnikom propisuje ministar nadležan za socijalnu skrb (u daljnjem tekstu: ministar).
- 5) Udomiteljska obitelj mora ostvarivati vlastita sredstva za uzdržavanje, a minimalni prihod za uzdržavanje udomiteljske obitelji mora biti veći za 20% od iznosa visine stalne pomoći utvrđene Zakonom o socijalnoj skrbi.

Za navedeno u članku 3. Zakona, potencijalni udomitelj je dužan centru za socijalnu skrb koji vodi postupak, kao dokaz predati određenu dokumentaciju (popis dokumentacije nalazi se u zasebnome odlomku).

S obzirom da udomiteljska obitelj mora imati vlastita sredstva uzdržavanja taj se iznos za uzdržavanje procjenjuje prema *Zakonu o socijalnoj skrbi* koji određuje iznos stalne pomoći (*Narodne novine, br. 79/07, čl.16.*).

Osnovicu na temelju koje se utvrđuje visina stalne pomoći za uzdržavanje određuje Vlada Republike Hrvatske. Prema *Odluci o osnovici za ostvarivanje prava po osnovi socijalne skrbi* (*Narodne novine, br. 30/08.*) ona iznosi 500 kuna.

Visina stalne pomoći za uzdržavanje utvrđuje se u postotku od osnovice i iznosi za:

1. samca 100% osnovice /500 kuna/

2. obitelj za:

- odraslu osobu 80% osnovice /400 kuna/
- dijete do 7 godina starosti 80% osnovice /400 kuna/
- dijete od 7 do 15 godina 90% osnovice /450 kuna/
- dijete od 15 do 18 godina, odnosno do završetka redovnoga školovanja 100% osnovice /500 kuna/

Prema tome se izračunava nužni minimalni prihod potencijalne udomiteljske obitelji, budući da se polazi od pretpostavke da udomiteljska obitelj ima uvjete za samostalno uzdržavanje.

Ukoliko se na temelju gore navedenih osnova utvrdi da udomiteljska obitelj ima redovne mjesečne prihode koji su dostatni za život obitelji, ovaj uvjet je zadovoljen.

Članak 5. Zakona o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/09)

- 1) Udomitelj može biti osoba koja je na dan podnošenja zahtjeva za dobivanje dozvole za obavljanje udomiteljstva starija od 21 godine i mlađa od 60 godina života, osim kada se radi o srodničkoj obitelji.
- 2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na udomitelje koji podnose zahtjev za obavljanje dozvole za obavljanje udomiteljstva.

Dobna granica ne odnosi se na postupke davanja i obnavljanja dozvole za srodnike. Prilikom obnavljanja dozvole za udomiteljstvo, ukoliko je isto u interesu djeteta, udomitelj bez obzira na kronološku dob ostaje udomitelj već ranije smještenoga djeteta. Primjerice, ukoliko po prvi puta podnosi zahtjev

za davanje dozvole za udomiteljstvo, potencijalni udomitelj mora biti mlađi od 60 godina i stariji od 21 godine, što se ne odnosi na postupke obnavljanja dozvole.

Prema *Zakonu o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/07):*

Članak 4.

Udomiteljska obitelj ne može biti ona:

- u kojoj je udomitelju ili drugom članu obitelji izrečena mjera obiteljsko-pravne zaštite,
- u kojoj je udomitelj lišen poslovne sposobnosti,
- u kojoj su poremećeni obiteljski odnosi,
- u kojoj je udomitelj ili drugi član obitelji osoba društveno neprihvatljivog ponašanja (ovisnost o alkoholu, opojnoj drogi ili drugim opojnim sredstvima, sklonost skitnji, promiskuitetno ponašanje, nasilničko ponašanje i slično),
- u kojoj bi zbog mentalnog oštećenja ili bolesti udomitelja ili kojeg člana obitelji, prema procjeni nadležnoga centra za socijalnu skrb, bilo ugroženo zdravlje ili drugi interesi smještenog korisnika,
- čiji je član pravomoćno osuđen za kazneno djelo protiv života i tijela, protiv slobode i prava čovjeka i građanina, protiv spolne slobode i spolnog čudoređa te protiv braka, obitelji i mladeži,
- čiji je član pravomoćno proglašen krivim za prekršaj zbog nasilja u obitelji.

Prethodno navedene uvjete utvrđuje centar za socijalnu skrb koji provodi postupak prema podacima koje sam potražuje od mjerodavnih institucija, a jedan dio informacija o potencijalnoj udomiteljskoj obitelji centar ima i u vlastitoj evidenciji.

Nakon provedenoga postupka i utvrđivanja ispunjavanja zakonskih pretpostavki, odluka u centru se donosi timski, a uz sve navedeno procjenjuje se i međusobna obiteljska emocionalna povezanost, stabilnost kao i funkcioniranje obitelji unutar okruženja u kojemu žive. Vrlo često se u postupku davanja dozvole razgovara sa susjedima, prijateljima, predškolskim i školskim ustanovama koju pohađaju djeca potencijalnih udomitelja.

STAMBENI I MATERIJALNI UVJETI

Stambeni uvjeti propisani su *Pravilnikom o stambenim, socijalnim i drugim uvjetima za obavljanje udomiteljstva (Narodne novine, br. 48/08)*. Pravilnik sadrži opće i posebne uvjete. Opći uvjeti se odnose na sve udomitelje, bez obzira na kategoriju korisnika, dok se u posebnim uvjetima navode oni koji se odnose na udomitelje za djecu te ostale kategorije.

Opći uvjeti propisani su u člancima 2. do 8.

Članak 2.

- 1) Udomitelj mora imati stambeni prostor u naselju koje omogućava korištenje usluga ustanova odgoja i obrazovanja, zdravstva i drugih djelatnosti, ovisno o potrebama korisnika.
- 2) Iznimno, ako se stambeni prostor udomitelja ne nalazi u naselju koje omogućava korištenje usluga iz stavka 1. ovoga članka ili se nalazi izvan naselja, mora biti prometno povezan s naseljem koje omogućava korisnicima pružanje usluga iz stavka 1. ovoga članka.
- 3) Stambeni prostor iz stavka 1. ovoga članka mora imati osiguran priključak na električnu i telefonsku mrežu te osiguranu tekuću vodu i odvodnju u objektu.
- 4) Ako stambeni prostor ima balkon ili terasu, balkon i terasa moraju biti ograđeni ogradom visine najmanje 120 cm.
- 5) Obiteljska kuća i dvorište udomitelja moraju biti ograđeni.

Članak 3.

- 1) Stambeni prostor koji udomitelj koristi za stanovanje i prostor za smještaj korisnika mora biti jedna građevinska cjelina sa zajedničkim ulazom.
/Djeca smještena u udomiteljskoj obitelji ne smiju biti stambeno odvojena od udomitelja, npr. posebna kuća unutar dvorišta i sl./
- 2) Stambeni prostor mora biti u vlasništvu, suvlasništvu ili najmu udomitelja ili člana udomiteljske obitelji.
/Za sve navedeno potrebno je imati odgovarajući dokaz, npr. vlasnički list, ugovor o najmu./
- 3) Ugovor o najmu stambenog prostora iz stavka 2. ovoga članka mora biti sklopljen u trajanju od najmanje četiri godine od dana davanja dozvole, odnosno dana obnavljanja dozvole za obavljanje udomiteljstva.

Članak 4.

- 1) Stambeni prostor mora imati potreban broj funkcionalno raspoređenih prostorija ovisno o broju članova obitelji i vrsti i broju korisnika: kuhinju s prostorom za blagovanje i prostorom za dnevni boravak, te spavaonice i prostorije za održavanje osobne higijene.
/U sklopu kuhinje potrebno je imati kuhinjski namještaj, obvezne aparate kao što su štednjak, hladnjak te odgovarajuće posuđe za pripremanje i posluživanje obroka; blagovaonica mora biti opremljena stolom za objedovanje te dovoljnim brojem stolica; dnevni boravak mora biti opremljen nužnim namještajem kao što je, primjerice, garnitura za sjedenje, stol, komoda, regal i sl. te je isti potrebno opremiti uređajima kao što su televizijski uređaj i sl. Prostorija za održavanje osobne higijene nužno mora biti opremljena WC školjkom, umivaonikom sa slavinom za toplu i hladnu vodu, kadom.
Ovisno o rasporedu stambenoga prostora isti mora imati predviđen prostor za pranje rublja (perilica rublja može biti smještena u kupaonici)./
- 2) Spavaonice ne mogu biti prolazne prostorije.
/Kroz spavaonice se ne smije prolaziti kako bi se došlo u drugu prostoriju budući da se smatra kako se na taj način remeti mir i san korisnika i njegova privatnost./
- 3) Kuhinja s prostorom za blagovanje mora imati prostor koji omogućuje svim korisnicima i članovima obitelji istovremeno konzumiranje obroka.
/Potrebno je imati dovoljno velik stol za objedovanje s potrebnim brojem stolica kako bi bilo moguće zajednički objedovati./
- 4) Stambeni prostor udomitelja koji skrbi o teže pokretnim korisnicima ili korisnicima u invalidskim kolicima mora osiguravati tim korisnicima nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad na isti način kao i udomitelju, odnosno članovima udomiteljske obitelji ili ostalim korisnicima.
- 5) U svim prostorijama u kojima borave korisnici potrebno je osigurati grijanje.
/Svaka prostorija mora imati odgovarajući izvor topline za tu prostoriju radi postizanja optimalne temperature./

Članak 5.

- 1) Prostorije u kojima borave korisnici moraju imati dnevno svjetlo i mogućnost prirodnog provjetravanja.
/Svaka prostorija u kojoj borave korisnici mora imati prozor odgovarajuće veličine koji osigurava dovoljno dnevne svjetlosti./
- 2) Podovi u svim prostorijama moraju biti izvedeni od materijala koji odgovaraju namjeni pojedine prostorije i omogućuju sigurno kretanje korisnika.
- 3) Oprema stambenog prostora treba odgovarati namjeni pojedine prostorije te tehničkim, higijenskim i estetskim zahtjevima.

- 4) U kupaonici i zahodu trebaju biti postavljeni rukohvati za teže pokretne osobe ili osobe u invalidskim kolicima.
- 5) Ležajevi ne smiju biti postavljeni jedan iznad drugoga.
- 6) Stambeni prostor mora biti uredno održavan.
- 7) Stubište unutar stambenog prostora mora imati ogradu i rukohvat cijelom dužinom.

Članak 6.

- 1) Korisniku je potrebno osigurati pravilnu i kvalitetnu prehranu ovisno o njegovoj dobi i zdravstvenom stanju.
- 2) Korisniku je potrebno osigurati najmanje 4 obroka dnevno.
- 3) Korisniku je potrebno osigurati odgovarajuću zdravstvenu skrb.
/Prijavu kod liječnika opće prakse, odnosno pedijatra, odvođenje na sve potrebne liječničke kontrole i preglede, odnosno cjelokupna briga o zdravstvenome stanju./
- 4) Korisniku je potrebno osigurati svakodnevno održavanje osobne higijene.
/Djecu je, sukladno dobi, potrebno educirati o načinu provođenja higijene te osigurati higijenske potrepštine./
- 5) U stambenom prostoru potrebno je osigurati mjesto za čuvanje lijekova dostupno samo udomitelju, odnosno drugom punoljetnom članu udomiteljske obitelji koji može preuzeti brigu o podjeli lijekova.
/Lijekove djeteta ili članova udomiteljske obitelji potrebno je držati na odgovarajućem mjestu do kojega dijete ne može doći/dohvatiti i na takav način sprečiti moguće neželjene posljedice./
- 6) Za teže pokretne i nepokretne korisnike udomitelj je obvezan osigurati odgovarajuća pomagala i minimum opreme za njegu korisnika, ovisno o zdravstvenom stanju korisnika.
- 7) Teže pokretnim i nepokretnim korisnicima, kao i korisnicima sa specifičnim potrebama potrebno je osigurati svakodnevnu pomoć pri odijevanju i svlačenju, pomoć pri hranjenju, obavljanju osobne higijene i pomoć pri obavljanju fizioloških potreba.

Članak 7.

Udomitelj mora korisniku osigurati uvjete koji omogućuju primjeren odgoj i nesmetan psihofizički razvoj te poštivanje njegovog etničkog, vjerskog, kulturnog ili jezičnog podrijetla.

Članak 8.

- 1) U postupku davanja i obnavljanja dozvole potrebno je od svih punoljetnih članova udomiteljske obitelji pribaviti pisani pristanak za smještaj korisnika.
/Prilikom provođenja postupka za izdavanje rješenja o davanju dozvole za obavljanje udomiteljstva, nadležni stručni tim za udomiteljstvo razgovara sa svim punoljetnim članovima udomiteljske obitelji te isti daju svoju suglasnost za smještaj korisnika pisanom izjavom koja ulazi u zapisnik./
- 2) U postupku iz stavka 1. ovoga članka potrebno je pribaviti i uvažiti mišljenje maloljetnih članova udomiteljske obitelji starijih od 12 godina koji su sposobni shvatiti značenje udomljavanja korisnika.

Posebni uvjeti za djecu uređeni su člancima 9. i 10. navedenoga Pravilnika:

Članak 9.

- 1) Jednu spavaonicu može koristiti najviše troje djece predškolske dobi, odnosno dvoje djece školske dobi istoga spola.
- 2) Spavaonica mora biti odgovarajuće namještena, na način da svako dijete ima vlastiti ležaj prilagođen uzrastu te ormar za odlaganje osobnih stvari.

Članak 10.

- 1) Stambeni prostor mora imati odgovarajući prostor za igru i nesmetano učenje.
- 2) Za dijete školskog uzrasta potrebno je osigurati vlastiti radni stol i stolicu.

POTREBNA DOKUMENTACIJA

Potrebana dokumentacija je **“Zahtjev za pokretanje postupka za davanje rješenja o dozvoli za obavljanje udomiteljstva”**

Zahtjev se podnosi nadležnome centru za socijalnu skrb pisano ili usmeno u zapisnik u centru, putem pošte ili telefaksa te adrese e-pošte ukoliko je centar ima.

Ukoliko potencijalni udomitelj sam podnosi zahtjev nužno je navesti:

- podatke o podnositelju zahtjeva; ime i prezime podnositelja zahtjeva,

datum rođenja, imena oca i majke, točnu adresu prebivališta i broj telefona

- kratak opis svoje obitelji
- obrazloženje razloga zbog kojih (motivacija) obitelj želi udomiti dijete

Srodnici u zahtjevu obvezno, uz navedeno, moraju navesti:

- podatke o djetetu zbog kojega se podnosi zahtjev; ime i prezime i datum rođenja djeteta te imena roditelja.
- navesti i centar za socijalnu skrb koji je nadležan za dijete ili točnu adresu prebivališta djeteta.

Uz zahtjev, nadležnome centru za socijalnu skrb, prilaže se sljedeća dokumentacija:

Preslika domovnice (za podnositelja zahtjeva i sve punoljetne članove obitelji),

Preslike osobnih iskaznica (za podnositelja zahtjeva i sve punoljetne članove obitelji),

Uvjerenje o nekažnjavanju (za podnositelja zahtjeva i sve punoljetne članove obitelji),

Uvjerenje liječnika medicine primarne zdravstvene zaštite tj. obiteljskoga liječnika o tome da podnositelj zahtjeva kao niti jedan punoljetni član potencijalne udomiteljske obitelji ne boluje od zaraznih ili duševnih bolesti kao ni bolesti ovisnosti,

Dokaz o vlasništvu nekretnine ili najmu prostora za stanovanje,

Dokaz o redovnim prihodima obitelji (preslike platnih lista, potvrda o mirovini s vidljivim iznosom primanja i ostalo po potrebi).

Nadležni centar za socijalnu skrb može zatražiti i dopunu dokumentacije, kako od udomitelja tako i od drugih službi, ukoliko isto procijeni potrebnim. Navedena dokumentacija temelj je pristupanja postupku za izdavanje dozvole za sve potencijalne udomitelje, osim za srodnike djece.

Sukladno članku 11. *Zakona o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/07)* srodnici ovome postupku pristupaju samo temeljem zahtjeva, a nadležni centar za socijalnu skrb koji provodi postupak za davanje dozvole dužan je

zatražiti od djetetova nadležnoga centra za socijalnu skrb pisano i obrazloženo mišljenje da je udomiteljstvo kao oblik skrbi upravo u toj srodničkoj obitelji u najboljem interesu djeteta.

POSTUPAK DAVANJA DOZVOLE

1. Postupak za davanje dozvole započinje podnošenjem zahtjeva (uz potrebnu dokumentaciju nadležnome centru za socijalnu skrb ili bez nje te će se ista pribaviti prema potrebi i na zahtjev centra za socijalnu skrb koji vodi postupak).

2. Centar za socijalnu skrb je dužan obaviti terenski izvid na adresi podnositelja zahtjeva i tom prilikom utvrditi ispunjavanje stambenih i drugih uvjeta potrebnih za davanje dozvole.

U tijeku postupka, skupina stručnjaka centra za socijalnu skrb obavlja razgovor s podnositeljem zahtjeva (i njegovim bračnim ili izvanbračnim partnerom, ukoliko ga ima) prikuplja informacije o podnositelju zahtjeva i njegovu životu te o životu članova obitelji (tzv. socio-anamnestički podaci) te se procjenjuju:

- očekivanja,
- razlozi koji se nalaze u osnovi pokretanja samoga postupka,
- stavovi i uvjerenja kao i viđenje načina života obitelji kroz udomljavanje,
- obiteljska dinamika (temeljem razgovora o dnevnim običajima obitelji, navikama, stavovima o odgoju djece, uvjerenjima i vjerovanjima u odnosu na članove obitelji, ali tako i na ostale osobe s kojima su u nekom odnosu, kao i u odnosu na viđenje vlastite budućnosti. Vrlo važni dijelovi procjene obitelji su ljubav, povjerenje, međusobno uvažavanje, poštivanje te snošljivost, kao i komunikacija među članovima obitelji),
- partnersko slaganje (ukoliko se ne radi o samcima).

3. Mišljenje psihologa koje, osim prethodno navedenih elemenata, sadržava i podatke dobivene na temelju provedenoga psihološkog testiranja u kojemu se koriste različiti stručni testovi. Navedenome testiranju pristupaju partneri ili samac, prema dogovoru s psihologom, a s ciljem upoznavanja i procjene karakteristika osobnosti potencijalnih udomitelja, kako bi se isključile osobe čije osobine nisu primjerene za brigu i odgoj djece.

4. Okončanjem gore opisanoga postupka slijedi donošenje **ocjene**, a u roku od osam dana i **Rješenje o davanju dozvole za udomiteljstvo**.

Prethodno opisani postupak ne provodi se s obiteljima srodnicima djece, ukoliko nadležni centar za socijalnu skrb djeteta procijeni da je smještaj za dijete u srodničkoj obitelji u njegovu najboljem interesu. U tom se slučaju postupak skraćuje i odmah nakon pisanoga i obrazloženoga mišljenja centra za socijalnu skrb nadležnoga za dijete slijedi davanje rješenja o dozvoli (sukladno odredbi članka 11. *Zakona o udomiteljstvu*).

U **Rješenju o davanju dozvole** navodi se:

- za koju kategoriju korisnika se izdaje rješenje
- podatak o broju korisnika
- vremenski rok na koji se izdaje dozvola
- posebno se naglašava ukoliko je obitelj u srodnome odnosu s djetetom

Broj i vrsta osoba smještenih u udomiteljsku obitelj propisani su *Zakonom o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/07)*:

Članak 6.

Dobna razlika između udomitelja i udomljenog djeteta ne smije biti manja od 20 godina niti veća od 50 godina, osim kada se radi o srodničkoj obitelji.

Članak 7.

- 1) Udomiteljska obitelj može u pravilu skrbiti o istoj vrsti korisnika skrbi izvan vlastite obitelji sukladno odredbama članka 68.-72. *Zakona o socijalnoj skrbi*.
- 2) Udomiteljska obitelj koja skrbi o djeci može istodobno skrbiti o djeci bez roditelja, djeci koju roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti, djeci s poremećajima u ponašanju, djeci iz socijalno ugroženih obitelji, djeci s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem, psihički bolesnoj djeci i djeci žrtvama obiteljskog nasilja, ako prema procjeni centra za socijalnu skrb ispunjava za to odgovarajuće uvjete.

Članak 8.

- 1) U udomiteljsku obitelj može biti smješteno najviše troje djece.

- 2) Iznimno, u udomiteljskoj obitelji može biti smješteno i više od troje djece ako se radi o braći i sestrama, uz prethodnu suglasnost ministarstva. /suglasnost traži centar za socijalnu skrb koji provodi postupak/
- 3) Ako udomiteljska obitelj skrbi o djeci s tjelesnim ili mentalnim oštećenjima, od ukupno troje takve djece, samo jedno dijete može biti dijete s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem.
- 4) Ako udomitelj živi sam, može skrbiti o jednom djetetu, odnosno dvoje djece ako se radi o braći i sestrama.
- 5) Ako udomitelj živi sam, može skrbiti o jednom djetetu iz stavka 3. ovoga članka. /dijete s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem/

Članak jasno naglašava da se braća i sestre smještaju zajedno u udomiteljsku obitelj, a na isto ukazuju i dobri primjeri iz prakse unutar Standarda Q4C (područje standarda 1., standard 4.).

ODLUČIVANJE O DAVANJU DOZVOLE

Konačnu odluku o davanju dozvole donosi stručni tim centra za socijalnu skrb (socijalni radnik i psiholog).

Odluka se temelji na svim informacijama o obitelji prikupljenima u postupku - od zakonskih odrednica preko procjena funkcioniranja obitelji, procjene motivacije, obiteljski prenosivih vrijednosti i stavova kao i mišljenja psihologa o sposobnostima nužnim za brigu i skrb o djetetu, a sve u najboljem interesu samoga djeteta.

- U slučaju srodničkoga udomljavanja postupak davanja dozvole temelji se na obrazloženome i pisanome mišljenju centra za socijalnu skrb na čijemu području dijete ima prijavljeno prebivalište. U tome mišljenju centar za socijalnu skrb navodi razloge zašto je smještaj u srodničkoj udomiteljskoj obitelji u najboljem interesu djeteta te isto tako procjenjuje ispunjava li srodnička udomiteljska obitelj uvjete za obavljanje udomiteljstva.

TRAJANJE POSTUPKA OD DAVANJA DOZVOLE DO SMJEŠTAJA DJETETA

Trajanje opisanoga postupka davanja dozvole ne bi trebalo biti dulje od šezdeset dana, međutim, s obzirom da se nužna dokumentacija službenim putem traži i od drugih nadležnih tijela, postupak u konačnici bude nešto duži. Kako bi se ostvario smještaj djeteta, uz postupak dobivanja dozvole, udomitelj je dužan završiti i posebnu edukaciju u trajanju od najmanje 20 sati, u organizaciji centra za socijalnu skrb koji vodi postupak.

Edukaciji su obvezne pristupiti i srodničke udomiteljske obitelji, a provodi se putem predavanja, radionica te grupnoga i individualnoga rada.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi na traženje centra koji provodi postupak izdaje Potvrđnicu o završenoj edukaciji.

OBNAVLJANJE DOZVOLE ZA OBAVLJANJE UDOMITELJSTVA

U postupku obnavljanja dozvole primjenjuju se odredbe *Zakona o udomiteljstvu* i *Zakona o općem upravnom postupku*.

Članak 12. Zakona o udomiteljstvu:

- 1 Dozvola za obavljanje udomiteljstva daje se na rok od tri godine, a može se obnoviti svake tri godine.
- 2 Udomitelj koji želi obnoviti dozvolu obavezan je podnijeti nadležnome centru za socijalnu skrb zahtjev za obnavljanje dozvole prije isteka roka važenja dozvole.

Zbog trajanja postupka, najbolje je barem mjesec dana prije isteka dozvole nadležnome centru za socijalnu skrb pismeno podnijeti zahtjev za obnavljanje dozvole ili dolaskom u centar za socijalnu skrb dati izjavu za zapisnik.

U zahtjevu je potrebno navesti:

- osnovne osobne podatke,
- navesti kada dozvola ističe,
- priložiti potrebnu dokumentaciju (dogovara se u svakome centru za so-

cijalnu skrb pojedinačno, budući da se veći dio dokumentacije za davanje dozvole može koristiti i u postupku obnavljanja, a pri tom se misli na dokumentaciju kojom je moguće utvrditi da se činjenično stanje nije promijenilo od davanja dozvole).

Daljnji je postupak istovjetan postupku davanja dozvole (psihološko testiranje, terenski uvid pri kojemu se ponovno razgovara s članovima obitelji, no sada i sa smještenim djetetom).

U postupku se uzima u obzir i postignuta razina suradnje udomitelja s njihovim nadležnim centrom za socijalnu skrb kao i s centrom za socijalnu skrb nadležnim za dijete, evidencija dosadašnjega praćenja udomiteljske obitelji te sve ostalo što može biti značajno pri donošenju odluke o obnavljanju dozvole, a vođeno je prvenstveno najboljim interesom djeteta. Do okončanja postupka obnavljanja dozvole vrijedi ranije izdana dozvola.

3. OBVEZE I PRAVA

OBVEZE I PRAVA UDOMITELJA

Članak 16. *Zakona o udomiteljstvu (Narodne novine, br. 79/07)*

Opće obveze udomitelja

- 1) Udomitelj je obavezan izvršiti osobnu pripremu, kao i pripremu članova obitelji na smještaj korisnika.

Stavak 1. podrazumijeva da nakon što se udomitelj kontaktira za smještaj djeteta i bude upoznat sa svim važnim informacijama i podacima kojima centar raspolaže, o istome razgovara s članovima svoje obitelji. Nužno je da obitelj udomitelja zajednički donese odluku i usuglasi se s ponuđenim smještajem i na taj se način pripremi za dolazak djeteta.

- 2) Udomitelj je obavezan sudjelovati u izradi individualnog plana za smještenog korisnika.

Stavak 2. podrazumijeva da se tijekom realizacije smještaja djeteta u obitelj udomitelja izrađuje individualni plan u koji se, pored centra za socijalnu skrb nadležnoga za dijete i centra za socijalnu skrb nadležnoga za udomiteljsku obitelj prema mjestu prebivališta, uključuju udomitelj i dijete (ovisno o dobi). Opširnije o individualnome planu u jednom od zasebnih odlomaka.

- 3) Udomitelj je obavezan poduzeti aktivnosti u cilju prilagodbe korisnika u obitelji i pružiti mu pomoć tijekom prilagodbe na novu okolinu te korisnika pravilno njegovati, pružati mu primjeren smještaj, prehranu, odjeću i obuću.
- 4) Udomitelj je obavezan poduzimati aktivnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja korisnika te mu osiguravati odgovarajuću zdravstvenu skrb putem izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite te prema potrebi i uputi stručnjaka omogućiti psihosocijalnu rehabilitaciju.

Sadržaj stavaka 3. i 4. nalaze se i u udomiteljskome ugovoru koji se sklapa između udomitelja i centra za socijalnu skrb koji smješta dijete u udomiteljsku obitelj.

5) Udomitelj je obvezan pripremiti korisnika za odlazak iz udomiteljske obitelji.

Upravo je privremenost, o kojoj je već bilo riječi, karakteristika smještaja djeteta u udomiteljsku obitelj dok se ne postignu uvjeti da se dijete vrati u svoju biološku obitelj ili dok se ne stvore uvjeti za posvojenje, ukoliko je to u njegovu najboljem interesu. Kroz udomiteljstvo potrebno je pripremiti dijete na osamostaljivanje i eventualni prestanak udomiteljske skrbi.

6) Udomitelj je obvezan poštivati upute centra za socijalnu skrb koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji i centra za socijalnu skrb koji je dao dozvolu za obavljanje udomiteljstva.

Centar za socijalnu skrb donosi sve važne odluke koje su u interesu djeteta te je, ukoliko se udomitelj suočava s prekretnicama na bilo kojemu planu života djeteta, o istome obvezan savjetovati se s centrom za socijalnu skrb nadležnim za dijete.

7) Udomitelj je obvezan redovito, najmanje dva puta godišnje, izvješćivati centar za socijalnu skrb koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji o svim bitnim životnim okolnostima korisnika prema obrascu čiji sadržaj pravilnikom propisuje ministar.

Izvornik obrasca nalazi se u prilogu ovog priručnika.

Popunjavanju obrasca pristupa se jednostavno, pridržavajući se uputa uz svako pojedino pitanje. Ukoliko i pored toga postoje nejasnoće, udomitelj se može obratiti službenim osobama centra za socijalnu skrb koji će mu isto objasniti. Navedeni obrazac udomitelji redovito dobivaju dva puta godišnje od nadležnoga centra kojemu popunjeni obrazac treba dostaviti. Navedeni obrazac udomitelji mogu i samoinicijativno slati centru za socijalnu skrb nadležnim za dijete dva puta godišnje (preporuča se 30. lipnja i 31. prosinca).

8) Udomitelj je obvezan najmanje jednom godišnje sudjelovati u osposobljavanju koje provodi nadležni centar za socijalnu skrb.

Prema *Pravilniku o sadržaju i trajanju osposobljavanja i edukacije udomiteljske obitelji (Narodne novine, br. 48/08)* udomitelj je dužan sudjelovati u godiš-

njemu osposobljavanju u trajanju od 20 sati. Sudjelovanje u redovnim godišnjim osposobljavanjima preduvjet je održivosti statusa udomitelja. Redovno godišnje osposobljavanje provodi stručni tim za udomiteljstvo centra za socijalnu skrb na čijemu području nadležnosti udomitelj ima prebivalište.

9) Udomitelj je obvezan omogućiti kontakte korisnika s njegovom obitelji, drugim srodnicima kao i ostalim bliskim osobama.

Udomiteljstvo podrazumijeva kontaktiranje udomljenoga djeteta s članovima biološke obitelji prema odluci suda ili centra za socijalnu skrb. Važno je napomenuti da se samoinicijativno ne smiju mijenjati termini kontakata koji je sud naveo u svome rješenju. Moguće probleme u realizaciji kontakata djeteta sa srodnicima ili drugim osobama potrebno je rješavati u suradnji s nadležnim centrom koji je izdao rješenje o smještaju djeteta u udomiteljsku obitelj tj., s kojim udomitelj ima potpisan udomiteljski ugovor.

10) Udomitelj je obvezan osigurati zaštitu tajnosti svih podataka o korisniku.

Podrazumijeva se da podatke koje udomitelj dobije od centra za socijalnu skrb o smještenome djetetu drži u tajnosti, da se obiteljska anamneza djeteta ne prepričava na neprimjerenim mjestima i da se dijete time ne "označava" u novome društvenom okruženju. To bi bio preduvjet djetetove što brže i bolje prihvaćenosti i prilagodbe.

Posebne obveze udomitelja za djecu

Članak 17.

- 1) Udomitelj je obvezan udomljeno dijete pravilno njegovati, odgajati i pružati mu primjeren smještaj, osigurati primjerenu prehranu, odjeću i obuću, školske i osobne potrepštine te se brinuti o djetetovu zdravlju.
- 2) Udomitelj je obvezan brinuti se za pravilan odnos udomljenog djeteta prema učenju i radu, stjecanju radnih navika te skrbiti da udomljeno dijete stekne određeno profesionalno zvanje.
- 3) Udomitelj je obvezan pomoći djetetu kod oblikovanja vlastitog identiteta.
- 4) Udomitelj je obvezan omogućiti i poticati susrete i druženja djeteta i roditelja i drugih srodnika, sukladno odluci nadležnog tijela.

5) Udomitelj je obvezan sva važnija pitanja vezana za brigu i odgoj udomljenog djeteta uređivati u suradnji s roditeljima udomljenog djeteta, odnosno njegovim zakonskim zastupnikom i s centrom za socijalnu skrb koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji.

Iz posebnih obveza razvidan je nužan angažman udomitelja oko brige i skrbi za dijete te zadovoljavanje svih potreba djeteta u cilju razvoja cjelovite osobnosti, odnosno identiteta djeteta. Udomitelj mora poticati djetetovo samopouzdanje i razvoj zdrave samosvijesti kroz poticanje i usmjeravanje kontakata s biološkim roditeljima i obitelji djeteta (nadovezujemo se na dobri primjer iz prakse i preporuke iz Standarda Q4C “dijete ostaje u kontaktu sa svojom biološkom obitelji, taj se kontakt potiče, održava i podržava ako je to u interesu djeteta”). Vrlo je važno istaknuti da je za razvoj djeteta uloga biološke obitelji i dalje vrlo važna, bez obzira iz kojih je razloga dijete izdvojeno iz nje. Sva su djeca privržena svojim roditeljima, čak i onda kada taj odnos nije bio kvalitetan i imao elemente zanemarivanja i zlostavljanja. Za djecu je prekid veze s roditeljima psihološki ugrožavajući jer se narušava kontinuitet njegova dotadašnjeg razvoja, njegova povijest i identitet (Brajša-Žganec i sur., 2005.). Upravo se iz tih razloga udomljenome djetetu mora osigurati kontakt s biološkim roditeljima i članovima obitelji, naravno na način da on bude za dijete koristan. Veza koju djeca održavaju s biološkim roditeljima i obitelji može olakšati djetetovu prilagodbu u obitelji udomitelja. Djeca koja ne ostvaruju kontakt s biološkim roditeljima sklona su ih idealizirati i brinuti se za njih ili čak svoju ljutnju prenijeti na udomitelje jer im ne omogućavaju kontakt s njima. Suprotno tomu, djeca koja imaju kontakt s biološkim roditeljima uviđaju razlike u funkcioniranju dvije obitelji, bolje uvjete života koje imaju, kao i činjenice da ih nitko ne sprječava u emocionalnoj povezanosti i ostvarivanju kontakata s roditeljima.

Sve navedeno povećava djetetov osjećaj sigurnosti što je preduvjet razvoju stabilnoga identiteta. Važno je da odrasle osobe u djetetovu životu djeluju zajednički, nadopunjavaju se i uvažavaju kao i suzdržavaju konflikata ili neprijemljenih komentara pred djetetom (preporuka za čitanje: “Susreti udomljene djece s roditeljima”).

Udomitelji se kroz edukacije i osposobljavanja osnažuju za niz oblika poticanja djetetova samopouzdanja te djelovanja u cilju razvoja cjelovitoga i stabilnoga identiteta djeteta.

Preporuke unutar područja iz Standarda Q4C ukazuju da se “pružateljima skrbi omogućuje trajno stručno usavršavanje i podrška kojom se osigurava cjelokupni razvoj djeteta”.

Dobro je imati na umu da se ulazak centra za socijalnu skrb u biološku obitelj djeteta i zadiranje u njihov privatni život doživljava kao prijetnja i izraz neprijateljstva.

Biološki se roditelji najviše plaše gubitka vlastitoga djeteta koje će svoje osjećaje u potpunosti prenijeti na udomiteljsku obitelj. Iz tih razloga ponekad teško pristaju na smještaj djeteta u udomiteljsku obitelj, dok sami često nisu u stanju održavati kvalitetan i kontinuiran kontakt sa svojim djetetom dok je ono u udomiteljstvu. U tome je često uzrok problema u odnosima udomiteljske i biološke obitelji djeteta.

Udomitelji se suočavaju s time da biološki roditelji često ne dolaze na dogovorene susrete s djetetom ili dolaze pod utjecajem raznih opijata, neprikladno se odnose prema djetetu, daju mu nerealna obećanja, loš primjer ili ga navode na neprimjerena ponašanja. Iz toga je razloga važno da nakon realiziranoga kontakta djeteta s roditeljima udomitelji razgovaraju s djetetom o tome kako je protekao susret i kako se osjećaju.

O svim nepravilnostima i kvaliteti tih kontakata udomitelji moraju izvijestiti centar za socijalnu skrb nadležan za dijete, koji potom u tome smjeru usmjerava stručni rad s biološkim roditeljima djeteta, a sve u cilju zaštite najboljeg interesa djeteta.

Prava udomitelja:

- na podršku centara za socijalnu skrb
- na edukaciju i redovno godišnje osposobljavanje
- na opskrbninu za smješteno dijete (opširnije u zasebnom poglavlju “Naknade za udomljenu djecu”)
- na osobnu naknadu (opširnije u zasebnom poglavlju “Naknade za udomitelje”)
- žalbe na rješenje o davanju dozvole za obavljanje udomiteljstva (primjer žalbe u prilogu Priručnika)
- zahtjev za prekid udomiteljskoga ugovora

ULOGA CENTRA ZA SOCIJALNU SKRB

Članak 19. Zakona o udomiteljstvu

- 2) Centar za socijalnu skrb obavezan je upoznati udomiteljsku obitelj s karakteristikama i osobinama korisnika koji će biti smješten, njegovim dotadašnjim životom, zdravstvenim stanjem i potrebama, problemima koji postoje i koji se mogu očekivati te s ciljevima koji se žele postići udomiteljstvom.
- 3) Centar koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji obavezan je pratiti ispunjavanje obveza utvrđenih ugovorom o udomiteljstvu te je obavezan redovito, a najmanje tri puta godišnje, obilaziti udomiteljsku obitelj i kontaktirati s korisnikom.
- 5) (...) centar za socijalnu skrb koji odlučuje o smještaju obavezan je surađivati s centrom za socijalnu skrb na čijem području udomiteljska obitelj ima prebivalište.

Članak 20.

- 1) Centar za socijalnu skrb obavezan je postupati tako da se u svim slučajevima i na najbolji način ostvaruje svrha udomiteljstva.
- 2) Centar za socijalnu skrb obavezan je nakon donošenja rješenja o prestanku prava na skrb izvan vlastite obitelji pripremiti udomiteljsku obitelj za odlazak korisnika.

Članak 21.

- 1) Centar za socijalnu skrb obavezan je promicati razvoj udomiteljstva u skladu s potrebama na svome području.
- 2) Svim zainteresiranim osobama za obavljanje udomiteljstva centar za socijalnu skrb obavezan je objasniti svrhu udomiteljstva te uvjete i način obavljanja udomiteljstva.

Centar za socijalnu skrb ima obveze prema:

- udomiteljima,
- djetetu, kao i
- drugim centrima ovisno o mjesnoj nadležnosti za dijete i udomitelja.

Iz prethodno navedenih članaka proizlaze sve obveze centra za socijalnu skrb iz kojih se iščitava njegova promidžbena uloga udomiteljstva kao i stalna podrška udomiteljima kroz udomljavanje djeteta, ali i prestanak smještaja.

Osim toga, obveza je centra za socijalnu skrb koji donosi odluku o smještaju djeteta u udomiteljsku obitelj da istima prenese sve poznate informacije o njemu. Naime, prilikom smještaja djeteta centru za socijalnu skrb velik broj informacija o djetetu može biti nedostupan. Stoga, centar je dužan upoznati udomitelje s poznatim informacijama i biti podrška udomitelju kroz cijelo razdoblje udomljavanja.

Sve informacije o djetetu do kojih centar za socijalnu skrb dođe nakon realizacije smještaja, a važne su za zaštitu prava i interesa djeteta i udomiteljske obitelji, moraju se pravovremeno prosljediti udomitelju.

Centar za socijalnu skrb, u sklopu podrške udomiteljima, kao i smještenome djetetu, ima obvezu izrade i ažuriranja individualnoga plana te prikupljanja izvještaja udomitelja o djetetu dva puta godišnje.

Preporuke iz Standarda Q4C kažu da "individualni plan skrbi nastaje tijekom procesa odlučivanja, a daljnju razradu i provedbu prolazi dokle god traje proces pružanja skrbi izvan vlastite obitelji. Plan usmjerava cjelokupni razvoj djeteta."

Centar za socijalnu skrb koji donosi rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji djeteta i udomitelj sklapaju **udomiteljski ugovor** koji je uređen člankom 22. *Zakona o udomiteljstvu* i glasi:

- 1) Udomiteljski ugovor sklapa se u pisanome obliku po pravomoćnosti rješenja o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji, a ugovor sklapaju nadležni centar za socijalnu skrb i udomitelj, za pojedinog korisnika.
- 2) Udomiteljskim ugovorom uređuje se:
 - vrsta i opseg usluga koje je udomiteljska obitelj obvezna osigurati korisniku,
 - prava i obveze ugovornih strana,
 - visina opskrbnine i način plaćanja,
 - rok trajanja udomiteljskog ugovora te
 - uvjeti za raskid ugovora.

Članak 23.

Udomiteljski ugovor prestaje važiti:

- brisanjem udomitelja iz evidencije danih dozvola za obavljanje udomiteljstva,
- pravomoćnošću rješenja o prestanku prava na skrb izvan vlastite obitelji,

- smrću udomitelja ili udomljene osobe,
- zbog neizvršavanja zakonskih i ugovornih obveza,
- zbog nemogućnosti prilagodbe korisnika na život u udomiteljskoj obitelji,
- otkazom ugovora.

Postoji mogućnost da se u razdoblju prilagodbe na nove životne uvjete ne uspije prilagoditi, kako smješteno dijete, tako i sam udomitelj i njegova obitelj. Razdoblje prilagodbe dugotrajan je proces u kojemu je najviše vremena potrebno djetetu koja prolaze traumu izdvajanja iz poznatoga obiteljskog okruženja u, njemu nepoznatu, obitelj udomitelja.

Djetetu za prilagođavanje, prihvaćanje novih, za njih često potpuno nepoznatih pravila i prihvaćanje načina života nove obitelji, potrebno je dosta vremena.

Kako bi se to postiglo potrebno je strpljenje svih članova udomiteljske obitelji, kao i podrška i suradnja nadležnih centara za socijalnu skrb.

U tome razdoblju djeca prolaze kroz različite stupnjeve prilagodbe do konačnoga prihvaćanja.

Međutim, dobro je napomenuti da se sva djeca ne uspiju prilagoditi životu u novoj obitelji, što ne mora biti pokazatelj neuspjeha same obitelji već specifičnih potreba samoga djeteta koje je centar za socijalnu skrb nadležan za dijete dužan u tome slučaju zadovoljiti i djetetu pružiti drugi prikladan smještaj.

Posebna stavka u ugovoru je i otkaz samoga ugovora na koji je potrebno posebno obratiti pažnju i ovdje centri za socijalnu skrb najčešće navode vremensko razdoblje potrebno za pronalaženje novoga smještaja za dijete u slučaju da udomitelj raskida ugovor.

Ova je stavka nužna s obzirom da pronalaženje novoga smještaja za dijete iziskuje vrijeme i nije ga moguće pronaći odmah po prekidu ugovora.

Kod pojave problema s udomljenim djetetom udomitelj bi se trebao što prije obratiti nadležnome centru za socijalnu skrb koji bi tada trebao usmjeriti svu raspoloživu stručnost i podršku u rješavanje problema, vodeći računa o interesu svih uključenih strana.

Zahtjev za prekid udomiteljskoga ugovora s centrom za socijalnu skrb podnosi se pisano ili usmeno u zapisnik u samome centru za socijalnu skrb.

SKRBNIŠTVO ZA MALOLJETNE OSOBE

Skrbništvo je uređeno *Obiteljskim zakonom (Narodne novine, br. 116/03, 17/07, 136/04 i 107/07)*.

U daljnjemu tekstu donosimo najznačajnije odredbe *Obiteljskoga zakona* vezanih uz skrbništvo.

Članak 149.

- 1) Skrbništvo je oblik zaštite maloljetnih osoba bez roditeljske skrbi, punoljetnih osoba koje nisu sposobne brinuti o sebi i osoba koje nisu iz drugih razloga u mogućnosti štiti svoja prava i interese.
- 2) Štićenici su osobe pod skrbništvom.

Članak 150.

- 1) Maloljetnim štićenicima skrbništvom se nadomještava roditeljska skrb.

Članak 151.

Skrbništvo obavlja centar za socijalnu skrb, skrbnik i poseban skrbnik.

Članak 152.

Pod skrbništvo stavit će se maloljetna osoba čiji su roditelji:

- umrli, nestali, nepoznati ili su najmanje mjesec dana nepoznatog boravišta,
- lišeni poslovne sposobnosti ili su lišeni roditeljske skrbi
- maloljetni, a nisu na osnovu članka 120. ovoga Zakona stekli poslovnu sposobnost, /članak 120. stavak 3. kaže da poslovnu sposobnost može steći i maloljetnik stariji od šesnaest godina koji je postao roditelj/
- odsutni ili spriječeni i nisu u mogućnosti brinuti se o svojem djetetu, a nisu ga povjerali na čuvanje i odgoj osobi koja ispunjava uvjete za skrbnika

Članak 153.

- 1) Centar za socijalnu skrb donosi odluku o stavljanju maloljetne osobe pod skrbništvo i imenuje joj skrbnika.
- 2) Maloljetni štićenik odlukom centra za socijalnu skrb povjerava se na čuvanje i odgoj skrbniku, drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji, domu za djecu ili pravnoj osobi koja obavlja djelatnost socijalne skrbi.

Članak 154.

Skrbnik maloljetnog šticećenika dužan je kao roditelj savjesno brinuti o djetetovim pravima, a osobito o njegovu zdravlju, odgoju i obrazovanju.

Članak 155.

Skrbnik može samo s prethodnim odobrenjem centra za socijalnu skrb:

1. odlučiti o izboru i promjeni škole i zanimanja, prekidu školovanja ili o zapošljavanju maloljetnog šticećenika.
2. poduzimati važnije mjere u pogledu osobe maloljetnog šticećenika, a osobito u pogledu zdravlja, isprava o osobnom stanju i drugih osobnih prava i interesa maloljetnog šticećenika.

Članak 174.

- 1) Skrbnikom se imenuje osoba koja ima osobine i sposobnosti za obavljanje skrbništva i koja pristane biti skrbnikom.
- 4) Ista osoba može biti skrbnik više šticećenika, ako to nije u suprotnosti s njihovim interesima.

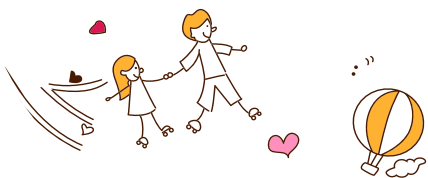
Članak 176.

Centar za socijalnu skrb dužan je upoznati osobu koju namjerava imenovati skrbnikom sa značenjem skrbništva, te pravima i dužnostima skrbnika.

Članak 177.

- 1) Centar za socijalnu skrb odlukom o imenovanju skrbnika određuje njegove dužnosti i prava.
- 2) Centar za socijalnu skrb može odlukom ograničiti ovlasti skrbnika, ako je to u interesu šticećenika i odlučiti da pojedine poslove za šticećenika obavlja službenik centra za socijalnu skrb ili druga osoba osposobljena za takvu vrstu posla.

Slijedom navedenoga proizlazi da udomitelj može biti skrbnik za udomljeno dijete. Pri donošenju odluke o skrbništvu, centar za socijalnu skrb nadležan za dijete rukovodi se potrebama i najboljim interesima djeteta.

ULOGA SKRBNIKA UDOMLJENOGA DJETETA U SLUČAJU ZDRAVSTVENOGA LIJEČENJA DJETETA

Može li udomitelj odlučiti o operaciji djeteta?

Imali udomitelj pravo potpisati suglasnost za operaciju djeteta?

Što ako dijete dobije upalu slijepoga crijeva, tko potpisuje suglasnost za operaciju?

Što ako je vikend i operacija je hitna, a skrbnik je djelatnik centra kojega se u tome trenutku ne može kontaktirati?

Sve su ovo pitanja, kao i mnoga druga, vezana uz zaštitu zdravlja djeteta, na koja udomitelji vrlo često pokušavaju naći odgovor.

Uz *Obiteljski zakon* koji definira skrbništvo, kako smo u prethodnome poglavlju opisali, ovdje je značajno navesti i *Zakon o zaštiti prava pacijenata* (*Narodne novine, br. 169/04*) koji u člancima 16. i 17. vrlo jasno određuje postupanje u navedenim situacijama.

U navedenome se Zakonu kaže kako prihvaćanje pojedinoga dijagnostičkog ili terapijskog postupka pacijent izražava potpisivanjem suglasnosti, na obrascu kojega propisuje ministar nadležan za zdravstvo.

S obzirom da se, u pravilu, radi o maloljetnim osobama, one nisu u mogućnosti samostalno odlučiti o tijeku svoga zdravstvenog liječenja te potpisivati izjave i davati suglasnosti. U svim slučajevima, osim u slučaju neodgodive medicinske intervencije, dakle one koja se mora poduzeti radi spašavanja života pacijenta, suglasnost potpisuje zakonski zastupnik, odnosno skrbnik pacijenta. Kako bi skrbnik mogao potpisati suglasnost za, npr. operaciju djeteta, ponovno napominjemo da se ovo radi u slučajevima kada nije ugrožen djetetov život, skrbnik mora prije potpisivanja od centra za socijalnu skrb, koji ga je imenovao za skrbnika, ishoditi odobrenje za potpisivanje suglasnosti. Tek kada skrbnik ishoditi odobrenje od centra za socijalnu skrb, može potpisati suglasnost.

U slučajevima redovite brige o zdravstvenome stanju (liječnički pregledi, sistematski pregledi te sve ono što se naziva osnovnom zdravstvenom zaštitom), skrbnik ne treba zatražiti odobrenje centra za socijalnu skrb, ali je dužan u skrbničkom izvještaju izvijestiti centar za socijalnu skrb o poduzetim aktivnostima.

4. NOVČANE NAKNADE

U okviru Prava udomitelja ostvaruju se:

- pravo na **opskrbninu** za smješteno dijete (naknade za udomljenu djecu)
- pravo na **osobnu naknadu** (naknade za udomitelje)

NAKNADE ZA UDOMLJENU DJECU

Opskrbnina je uređena člankom 24. *Zakona o udomiteljstvu*:

- 1) Na temelju rješenja centra za socijalnu skrb o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji udomitelj ima pravo na mjesečnu naknadu za potrebe smještenog korisnika (u daljnjem tekstu: opskrbnina).
- 2) Visinu opskrbnine s obzirom na dob, zdravstveni status i potrebe korisnika odlukom utvrđuje ministar.
- 3) Opskrbnina se ne smatra plaćom niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza.
- 4) Opskrbninu udomitelju isplaćuje centar za socijalnu skrb koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji i koji je s udomiteljem sklopio ugovor o međusobnim pravima i obvezama. /tj. udomiteljski ugovor/

Visina opskrbnine utvrđuje se *Odlukom o visini mjesečne naknade za smještaj u udomiteljsku obitelj* od 12. srpnja 2002. godine (*Narodne novine, br. 82/02*) koju prikazujemo u cijelosti:

Članak 1.

Naknada udomitelju /obskrbnina za dijete/ utvrđuje se s obzirom na dob i potrebe korisnika socijalne skrbi smještenog u udomiteljsku obitelj, prema osnovici koju utvrđuje Vlada Republike Hrvatske, te iznosi:

1. za smještaj maloljetne osobe čiji se povoljan psihofizički razvoj i odgoj ne ostvaruje u vlastitoj obitelji:
 - a) za dijete predškolskog uzrasta 360% osnovice /iznosi 1 800 kuna/
 - b) za dijete školskog uzrasta 400% osnovice /iznosi 2 000 kuna/
2. za smještaj invalidne i druge osobe ometene u psihičkom ili fizičkom razvoju:
 - a) za dijete predškolskog uzrasta 400% osnovice /iznosi 2 000 kuna/
 - b) za dijete školskog uzrasta 440% osnovice /iznosi 2 200 kuna/
3. za smještaj HIV pozitivnog djeteta 1250% osnovice /iznosi 6 250kuna/

Ako korisnik socijalne skrbi zbog zdravstvenog stanja, invalidnosti, osobna ličnosti i drugih stanja ima povećane (specifične) potrebe koje zahtijevaju veći opseg i kvalitetu usluga što mu ih mora pružiti udomiteljska obitelj, naknada iz stavka 1. ovog članka može se povećati najviše za 20%.

Odluku o povećanju naknade udomitelju u smislu stavka 2. ovog članka donosi centar za socijalnu skrb koji je odlučio o smještaju korisnika socijalne skrbi i ugovori s udomiteljem povećati (specifičan) opseg i kvalitetu usluge. /i to temeljem prikupljene dokumentacije u postupku kojim se to dokazuje/. Ako maloljetna osoba radi školovanja mora koristiti javni prijevoz naknada udomitelju uvećava se za cijenu tog prijevoza.

Članak 2.

Naknada udomitelju za cjelodnevni smještaj utvrđuje se u iznosu od 80%, a za poludnevni 50% naknade utvrđene prema članku 1. ove Odluke.

Kada se naknada počinje isplaćivati?

Opskrbnina za smješteno dijete priznaje se od dana smještaja djeteta u obitelj udomitelja te se od tada ostvaruje i pravo na isplatu.

Opskrbnina se isplaćuje poštanskom isplatnicom udomitelju na ruke na adresi prebivališta i to najranije mjesec dana nakon smještaja.

Veoma često, ovisno o poslovanju pojedinačnoga centra za socijalnu skrb koji je smjestio dijete, moguće je da se vremensko razdoblje realizacije isplate i produžuje.

No, najvažnije jest to da se udomitelju uvijek isplaćuju svi zaostatci od datuma smještaja.

Nakon što jednom započne isplata opskrbnine, isplaćuje se redovito, tj. jednom mjesečno.

NAKNADE ZA UDOMITELJE

Visina osobne naknade udomitelju uređuje se *Zakonom o udomiteljstvu*:

Članak 25.

- 1) Za pruženu skrb i uloženi trud u svakodnevnom zbrinjavanju korisnika koji su smješteni na temelju rješenja centra za socijalnu skrb o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji udomitelj ima pravo na mjesečnu osobnu naknadu.
- 2) Pravo na osobnu naknadu ima udomitelj koji je s mjesno nadležnim centrom za socijalnu skrb za smještenog korisnika sklopio ugovor o međusobnim pravima i obvezama. /odnosno udomiteljski ugovor/
- 3) Rješenje o pravu na osobnu naknadu udomitelju donosi centar za socijalnu skrb na čijem području mjesne nadležnosti udomitelj ima prebivalište i koji na temelju tog rješenja udomitelju isplaćuje osobnu naknadu.
- 4) Osobna naknada udomitelju ne smatra se plaćom niti drugim prihodom koji podliježe plaćanju poreza.

Članak 26.

Visina osobne naknade ovisi o broju i kategoriji smještenih korisnika, a utvrđuje se u postotku od osnovice za socijalna davanja koju određuje Vlada Republike Hrvatske.

Članak 27.

- 1) Visina osobne naknade udomitelju koji skrbi o djeci ili mlađim punoljetnim osobama iznosi:
 - Za jedno (1) smješteno dijete ili mlađu punoljetnu osobu 100% osnovice, /iznosi 500kuna/
 - Za dvoje (2) smještene djece ili mlađe punoljetne osobe 180% osnovice, /iznosi 900kuna/
 - Za troje (3) smještene djece ili mlađe punoljetne osobe 240% osnovice, /iznosi 1200kuna/
- 2) Udomitelj koji skrbi o djeci ili mlađim punoljetnim osobama, a ujedno je i njihov zakonski obveznik uzdržavanja, ima pravo na osobnu naknadu koja iznosi:
 - /zakonski obveznici su djed i baka/
 - Za jedno (1) smješteno dijete ili mlađu punoljetnu osobu 80% osnovice, /iznosi 400kuna/

- Za dvoje (2) smještene djece ili mlađe punoljetne osobe 140% osnovice, /iznosi 700 kuna/
 - Za troje (3) smještene djece ili mlađe punoljetne osobe 180% osnovice. /iznosi 900 kuna/
- 3) Visina osobne naknade udomitelju koji skrbi o djeci ili mlađim punoljetnim osobama, neovisno o tome je li ujedno i njihov zakonski obveznik uzdržavanja, uvećava se za 25% osnovice /iznosi 125 kuna/ za svakog smještenog korisnika koji je, prema utvrđenju centra za socijalnu skrb koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji, dijete ili mlađa punoljetna osoba s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem, trajnom promjenom u zdravstvenom stanju, osoba s poremećajem u ponašanju ili psihički bolesna osoba (osoba s posebnim potrebama).
- 4) Visina osobne naknade udomitelju koji skrbi o djeci ili mlađim punoljetnim osobama, neovisno o tome je li ujedno i njihov zakonski obveznik uzdržavanja, uvećava se za 50% osnovice /iznosi 250 kuna/ za svakog smještenog korisnika koji je, prema utvrđenju centra za socijalnu skrb koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji, dijete ili mlađa punoljetna HIV pozitivna osoba.

Osim opskrbnine koju dobiva za potrebe djeteta, udomitelj ima pravo i na osobnu naknadu koju dobiva od centra za socijalnu skrb na čijemu području nadležnosti ima prijavljeno prebivalište. Osobna naknada udomitelju veže se uz udomiteljski ugovor sklopljen između udomitelja i centra za socijalnu skrb koji je smjestio dijete.

Osobna naknada pripada udomitelju za razdoblje dok traje smještaj djeteta u udomiteljskoj obitelji.

U donošenju *Zakona o udomiteljstvu* posebna se pažnja vodila o tome da se udomiteljima oda priznanje za pruženu skrb i uloženi trud u svakodnevnom zbrinjavanju djeteta. U toj se namjeri razdvajaju novčana naknada za dijete, tj. opskrbnina i pravo na udomiteljsku naknadu.

Kada se naknada počinje isplaćivati?

Isplata novčanih sredstava vezanih uz osobnu naknadu slijedi opskrbninu i isplaćuje se na isti način kao i opskrbnina - posebnom poštanskom isplaticom udomitelju na ruke na adresi prebivališta i to najranije u mjesecu kada je

realiziran smještaj djeteta, ovisno o obračunskome razdoblju. Važno je napomenuti kako je u praksi moguće da osobna naknada kasni za opskrbninom ukoliko je nadležni centar za socijalnu skrb po mjesnoj nadležnosti po mjestu stanovanja udomitelja različit od centra za socijalnu skrb koji je donio rješenje o smještaju djeteta u udomiteljsku obitelj. Međutim, pravo na osobnu naknadu ostvaruje se od dana smještaja djeteta navedenoga u ugovoru tako da se svi zaostatci isplaćuju odjednom udomitelju dok se daljnje isplate isplaćuju redovito, tj. jednom mjesečno.

POMOĆ ZA OSOBNE POTREBE DJETETA (tzv. džeparac)

Zakonom o socijalnoj skrbi člankom 63. određeno je da se korisniku stalnoga i privremenoga smještaja (što podrazumijeva i dijete smješteno u udomiteljskoj obitelji), može odobriti mjesečna pomoć za osobne potrebe, u visini 20% iznosa osnovice za ostvarivanje prava po osnovi socijalne skrbi, što sada iznosi 100 kuna, ukoliko vlastitim prihodima ili imovinom ne može osigurati taj iznos.

Ukoliko dijete ostvaruje pravo na tzv. džeparac, a sposobno je samostalno odlučivati o načinu trošenja istoga, novac mu je potrebno dati na ruke. Dijete je u tome slučaju dobro savjetovati da taj novac može potrošiti na odlazak u kino, kazalište ili štedjeti za neki predmet koji silno želi. Ukoliko je dijete mlađe dobi i ne prepoznaje novac i njegovo značenje, a ima pravo na džeparac, preporuča se udomiteljima da taj novac potroše za neke posebnosti, npr. igračku koju dijete želi. Ne preporučuje se trošenje ovih sredstava za kupovinu stvari koje je udomitelj dužan osigurati u sklopu brige za smješteno dijete (npr. voće).

PRAVO NA RODILJNI DOPUST I NAKNADU

Iako se u *Zakonu o roditeljskim potporama* (*Narodne novine*, br. 85/08. i 110/08) u članku 7. stavak 4. navodi da se korisnik prema odredbama navedenoga Zakona i pod uvjetima iz istoga smatra i osoba kojoj je na temelju rješenja nadležnoga tijela dijete povjereno na čuvanje i odgoj (skrbnik),

a što i nisu svi udomitelji, od pravne službe Hrvatskoga zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO) saznajemo da se odredba u ovim slučajevima ne primjenjuje, tako da udomitelji ne mogu ostvariti pravo na roditeljni dopust. Udomitelji se u svakome slučaju trebaju obratiti nadležnome HZZO-u gdje je moguće dobiti dodatna pojašnjenja i upute u svezi s ovim pitanjem.

PRAVO NA DJEČJI DOPLATAK

Pravo na dječji doplatk uređeno je *Zakonom o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/01, 138/06 i 107/07)*:

Članak 1.

Doplatk za djecu je novčano primanje koje koristi roditelj ili druga osoba određena Zakonom, radi potpore uzdržavanja i odgoja djece.

Za ostvarivanje prava na dječji doplatk nadležan je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva (udomitelja). Postupak za ostvarivanje prava pokreće sam udomitelj pisanim zahtjevom, a pravo na doplatk, ako su ispunjene zakonske pretpostavke, pripada mu od dana podnošenja zahtjeva. Pravo na dječji doplatk može ostvariti roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha, baka, djed i osoba kojoj je na temelju rješenja nadležnoga tijela za poslove socijalne skrbi dijete povjereno na čuvanje i odgoj, za svu djecu koju uzdržava, pod uvjetima utvrđenima *Zakonom o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/0., 138/06 i 107/07)*.

Zahtjev za priznavanje prava na doplatk kupuje se u knjižarama.

Za sve ostale informacije potrebno se obratiti nadležnome Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, ali isto tako i na besplatan info telefon za pozive iz Republike Hrvatske 0800 63 63 63.

JEDNOKRATNA NOVČANA POMOĆ

Za ostvarivanje ovoga prava važno je da se udomitelj obrati centru za socijalnu skrb koji je smjestio dijete u udomiteljsku obitelj.

Postupak i pravo određeni su člankom 77. g i 77. h *Zakona o socijalnoj skrbi*:

- jednokratna pomoć može se odobriti i korisnicima prava na skrb izvan vlastite obitelji (to su i djeca smještena u udomiteljskoj obitelji) zbog potrebe školovanja, rođenja djeteta, nabave potrebne odjeće i obuće te ostalih nepredviđenih troškova (maturalno putovanje, škola u prirodi i sl.)
- postupak može pokrenuti stranka (udomitelj) ili centar za socijalnu skrb po službenoj dužnosti, a po saznanju o materijalnim teškoćama obitelji
- prije nego centar donese odluku potrebno je pribaviti dokaze o postojanju potrebe i dokaz o visini iznosa kojime se potreba može podmiriti
- prije podnošenja zahtjeva najbolje se konzultirati s nadležnim socijalnim radnikom za smještaj djeteta
- u zahtjevu za priznavanje prava na jednokratnu novčanu pomoć potrebno je navesti ime i prezime podnositelja zahtjeva, ime i prezime korisnika smještaja, razlog tj. potrebu zbog koje se traži jednokratna novčana pomoć te, po prethodnim savjetovanjem s nadležnim centrom za socijalnu skrb, sve potrebne dokaze za utvrđivanje činjeničnoga stanja (npr. predračun za troškove maturalnoga putovanja)
- jednokratna novčana pomoć može se odobriti do iznosa koji podmiruje potrebu za koju je odobren, a može se odobriti u novcu ili naravi.

Iako je udomitelj dužan osigurati i potrebne udžbenike i školski pribor za polazak djeteta u školu, do sada je nadležno Ministarstvo uspijevalo osigurati financijska sredstva za isplatu jednokratnih novčanih pomoći za nabavu istih, za djecu smještenu u udomiteljskim obiteljima koja su polaznici osnovne ili srednje škole. Jednokratne novčane pomoći za kupovine udžbenika nisu pravo koje proizlazi temeljem *Zakona o socijalnoj skrbi*, stoga se ne može sa sigurnošću govoriti hoće li ubuduće biti osigurana financijska sredstva.

NAKNADA ZA JAVNI PRIJEVOZ

Utvrđena je *Odlukom o visini mjesečne naknade za smještaj u udomiteljsku obitelj (Narodne novine, br. 82/02)*. U Odluci se navodi da ukoliko maloljetna osoba radi školovanja mora koristiti javni prijevoz naknada udomitelju (tzv. opskrbnina) uvećava se za cijenu prijevoza.

Nadalje, centri za socijalnu skrb odobrali su u školskoj godini 2009./2010. naknadu sredstava (jednokratna novčana pomoć) za financiranje međumjesnoga prijevoza učenicima srednjih škola. Pod međumjesnim prijevozom podrazumijeva se prijevoz od mjesta prebivališta učenika do mjesne škole i nazad, ukoliko je udaljenost od mjesta prebivališta veća od 5 km te ako se prijevoz osigurava autobusom ili vlakom. Ukoliko učenik ima mogućnost koristiti prijevoz vlakom i autobusom, odobrava se novac do visine mjesečne karte za vlak, ukoliko vlak prometuje u vrijeme koje je prilagođeno potrebama učenika tj. početku i završetku nastave te ukoliko stajalište vlaka nije dislocirano u odnosu na školu.

Pribavljanje potrebnih potvrda obavlja centar po službenoj dužnosti.

Važno je napomenuti da većina jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave sufinancira troškove prijevoza učenika, a slijedom toga udomitelji bi se trebali u istima interesirati o mogućnosti sufinanciranja.

Udomitelji koji podnose zahtjev za jednokratnu pomoć radi financiranja međumjesnoga prijevoza zahtjev upućuju izravno centru za socijalnu skrb koji je donio odluku o smještaju djeteta u udomiteljsku obitelj.

Jednokratne novčane pomoći za plaćanje troškova međumjesnoga prijevoza **neće se odobriti:**

1. učeniku koji ima mogućnost obrazovanja za isto zanimanje u svome mjestu prebivališta, a upisan je u školu izvan mjesta prebivališta za isto zanimanje (a nije se niti pokušao upisati u školu u mjestu prebivališta),
2. učeniku koji ostvaruje pravo na besplatan prijevoz po drugim posebnim propisima.

Bilješke:

Bilješke:

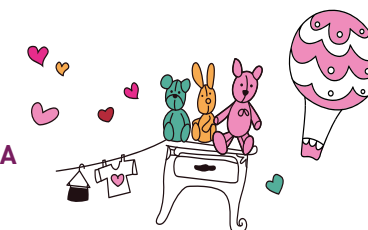

5. Pregled zakonskih propisa vezanih uz udomiteljsvo

ZAKON O SOCIJALNOJ SKRBI

OBITELJSKI ZAKON

ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

5. PREGLED ZAKONSKIH PROPISA VEZANIH UZ UDOMITELJSVO

Kada ne postoje uvjeti za život djeteta sa svojim roditeljima, odnosno kad postoje opravdani razlozi za ograničenje roditelja da žive sa svojom djecom ili kad je upitan interes djeteta da živi sa svojim roditeljima, nadležno tijelo (centar za socijalnu skrb ili sud) donosi odluku o izdvajanju djeteta iz obitelji.

Dva su pravna osnova temeljem kojih se djeca izdvajaju iz vlastitih obitelji:

1. *Zakon o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 73/07, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07)*
2. *Obiteljski zakon (Narodne novine, br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07).*

ZAKON O SOCIJALNOJ SKRBI

- terminom skrb izvan vlastite obitelji obuhvaćeni su svi oblici mogućega smještaja djeteta (udomiteljska obitelj, dječji dom, obiteljski dom)
- sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi skrb izvan vlastite obitelji osigurava se djeci bez roditelja, djeci koju roditelji zanemaruju ili zlorabe svoje roditeljske dužnosti te djeci i mlađim punoljetnicima s poremećajima u ponašanju ili kad je to iz drugih razloga u interesu djece ili mlađih punoljetnih osoba
- ako to interesi djeteta zahtijevaju, skrb izvan vlastite obitelji osigurava se djetetu čiji roditelji zbog bolesti, neriješenoga stambenog pitanja ili drugih životnih nedaća nisu u mogućnosti privremeno brinuti o djetetu
- skrb izvan vlastite obitelji osigurava se djeci i odraslim osobama – žrtvama obiteljskoga nasilja i žrtvama trgovanja ljudima
- skrb izvan vlastite obitelji osigurava se trudnici tri mjeseca prije poroda ili roditelju s djetetom do šest mjeseci, a iznimno ako je to u interesu djeteta do godine dana života djeteta, koji nema stana, odnosno nema osiguran smještaj ili zbog poremećenih odnosa u obitelji ne može ostati s djetetom u obiteljskom domu
- skrb izvan vlastite obitelji osigurava se tjelesno i mentalno oštećenoj osobi kada je to najsvrhovitije radi njihova čuvanja i odgoja, školovanja, osposobljavanja ili psihosocijalne rehabilitacije te drugih razloga zbog kojih se skrb o toj osobi, privremeno ili trajno, ne može osigurati na drugi način, i to u obliku i na način koji odgovaraju njihovoj dobi, vrsti i stupnju njihova tjelesnog i mentalnog oštećenja

- skrb izvan vlastite obitelji osigurava se psihički bolesnoj osobi, osobi ovisnoj o alkoholu, drogi ili drugim opojnim sredstvima, kojoj nije potreban smještaj u bolnici, a skrb joj se ne može pružiti u vlastitoj obitelji
- skrb izvan vlastite obitelji može se pružiti na zahtjev ili uz pristanak korisnika ili njegova zakonskog zastupnika, ako posebnim propisom nije drugačije određeno (dakle za smještaj djeteta u udomiteljsku obitelj sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi potrebna je suglasnost, odnosno pristanak djetetovih roditelja)
- centar za socijalnu skrb, koji je donio rješenje o priznavanju prava na skrb izvan vlastite obitelji maloljetnoj osobi u obliku smještaja, obvezan je brinuti da se ostvare uvjeti za što brži povratak maloljetne osobe u vlastitu obitelj ili za njezino posvojenje ako je to u najboljem interesu djeteta.

Roditelj koji je dao suglasnost za smještaj djeteta u udomiteljsku obitelj može svoju suglasnost povući kada god želi i u svakome trenutku može odustati od smještaja djeteta.

Isto tako, u ovome slučaju roditelja se ne može ograničiti u susretima i druženjima s vlastitim djetetom jer roditelj i dalje obavlja dio roditeljske skrbi. Dakle, roditeljima se u ovim slučajevima ne mogu zabraniti i ograničiti susreti i druženja s djetetom.

Vrlo je važna i značajna uloga udomitelja u ovakvim slučajevima, odnosno, udomitelji bi se trebali dogovoriti s roditeljima oko susreta i druženja s djetetom, pri čemu se posebno treba voditi briga oko dnevnoga rasporeda djeteta, njegovih obveza i sl. U dogovorima oko susreta i druženja roditeljima, djeci i udomiteljima, pomaže centar za socijalnu skrb.

OBITELJSKI ZAKON

Sukladno Obiteljskome zakonu, postoji cijeli niz mjera obiteljsko-pravne zaštite koje nadležna tijela (centar za socijalnu skrb i sud) primjenjuju u slučajevima povrede dječjih prava, a izbor mjere ovisi o utvrđenome stupnju povrede dječjih prava, a to su:

- mjere kojima se prevenira izdvajanje djeteta iz vlastite obitelji,
- mjera kojom se ograničava roditelja u obavljanju roditeljske skrbi,
- mjera kojom se isključuje roditelja u obavljanju roditeljske skrbi.

Sukladno članku 111. *Obiteljskog zakona* sud može roditeljima oduzeti pravo da živi sa svojim djetetom i odgaja ga te će u tome slučaju dijete povjeriti na čuvanje i odgoj drugoj osobi, ustanovi ili drugoj pravnoj osobi koja obavlja djelatnost socijalne skrbi. Ova se mjera izriče kada nadležno tijelo utvrdi da roditelj u većoj mjeri zanemaruje podizanje, odgoj i obrazovanje djeteta, npr. ako ne skrbi dovoljno o prehrani, higijeni, odijevanju, medicinskoj pomoći, redovitome pohađanju škole, ne sprječava dijete u štetnome druženju, zabranjenim noćnim izlascima, skitnji, prosjačenju ili krađi. Ista mjera izriče se i roditelju koji je na navedene postupke pasivan, tj. nije poduzeo ništa (prijavio centru za socijalnu skrb ili sam zaštitio dijete) kako bi zaštitio dijete od štetnih postupaka drugoga roditelja.

Osim što su roditelji ograničeni u pravu da žive sa svojim djetetom, i nadalje su dužni obavljati sve ostale sadržaje roditeljske skrbi, dakle, zakonski su zastupnici djeteta, moraju brinuti o zdravlju, školovanju, imovinskim interesima, uzdržavanju i sl. Stoga je, primjerice, za ljetovanje djeteta smještenoga u udomiteljskoj obitelji potrebno pribaviti pismenu suglasnost roditelja.

Mjeru oduzimanja prava roditeljima da žive s djetetom i odgajaju ga izriče sud u trajanju od najdulje godinu dana te ju je po isteku potrebno ponovno preispitati. U razdoblju od godine dana roditelji mogu ponovno stvoriti uvjete za povrat djeteta u biološku obitelj. Za cijelo vrijeme trajanje ove mjere, a po odluci suda, roditelji su u kontaktu sa svojim djetetom, na način i pod okolnostima koje sud u rješenju izričito navodi.

Sukladno članku 114. *Obiteljskoga zakona* sud će u izvanparničnome postupku roditelja koji zlorabi ili grubo krši roditeljsku odgovornost i prava, lišiti prava na roditeljsku skrb, npr. ukoliko je roditelj tjelesno ili duševno nasilan prema djetetu; spolno iskorištava dijete; navodi dijete na društveno neprihvatljivo ponašanje i sl. U ovome slučaju, a po pravomoćnosti rješenja suda o lišenju prava na roditeljsku skrb, ispunjene su pretpostavke za posvojenje djeteta.

Ako se dijete u udomiteljsku obitelj smješta temeljem *Obiteljskoga zakona* dijete se povjerava na čuvanje i odgoj udomiteljskoj obitelji.

6. POSTUPAK SMJEŠTAJA DJECE U UDOMITELJSKU OBITELJ

REGISTAR SLOBODNIH MJESTA U UDOMITELJSKIM OBITELJIMA

Registar slobodnih mjesta vodi nadležan centar za socijalnu skrb za obitelji udomitelja na svome području. Moguće realizacije smještaja i traženja udomiteljskih obitelji odvijaju se na razini komunikacije između centara za socijalnu skrb. Naime, svaki centar za socijalnu skrb na području svoje nadležnosti vodi registar udomiteljskih obitelji pa tako i mogućih slobodnih mjesta te isti prosljeđuje u jedinstveni registar u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi.

Centar za socijalnu skrb koji ima potrebu za smještajem djeteta u udomiteljsku obitelj trebao bi nastojati smještaj realizirati na području svoje nadležnosti, no ukoliko to nije moguće, tada pisanim putem traži suglasnost i izbor obitelji na području nekoga drugog centra za socijalnu skrb.

Nakon što su centri za socijalnu skrb izmijenili informacije o potrebama djeteta, može se kontaktirati i udomiteljska obitelj koju se upoznaje sa svime. Tek nakon što udomitelj da usmenu suglasnost o smještaju djeteta slijedi daljnji postupak.

Moguće je povući usporedbu s primjerima dobre prakse i standardu kvalitete 1 (proces odlučivanja i prijema) iz Standarda Q4C, u kojemu se nalazi da je “prelazak u novi smještaj osmišljen kao proces kojemu je glavna svrha osigurati da se sve odvija u interesu djeteta i na dobrobit svih relevantnih strana”, kao i standardu kvalitete 2 (proces pružanja skrbi) iz Standarda Q4C prema kojemu “smještaj djeteta odgovara njegovim potrebama, životnoj situaciji i prvobitnome socijalnom okruženju”.

PRVE INFORMACIJE I ANAMNEZA DJETETA KOJE TREBA UDOMITELJSKI SMJEŠTAJ

Prve informacije i anamnezu djeteta koje treba smještaj u udomiteljskoj obitelji dobivaju stručni djelatnici centra za socijalnu skrb na čijemu području

udomiteljska obitelj ima prebivalište. Te informacije ukazuju na specifične potrebe djeteta, kao što su njegova iskustva, ograničenja i moguće zdravstvene potrebe, koje izravno utječu na izbor udomiteljske obitelji koja bi, prema procjeni nadležnoga centra, najbolje zadovoljila djetetove potrebe.

Preporuke iz Standardu Q4C, područja standarda 1, kažu da: “Proces prijava djeteta obuhvaća sve aktivnosti vezane za integraciju djeteta u novu životnu situaciju. Sve strane izravno uključene u djetetov odgoj primaju i dijele informacije važne za postupak odlučivanja.”

Udomitelju prve informacije o djetetu daje centar za socijalnu skrb na čijemu području nadležnosti ima prebivalište, dok se sve detaljnije informacije o djetetu, kao i moguće upoznavanje s djetetom događa u realizaciji centra za socijalnu skrb koji ima potrebu za smještajem djeteta uz suradnju i podršku centra nadležnoga za obitelj udomitelja. Kad govorimo o anamnestičkim podacima djeteta još jednom napominjemo kako potreba zbrinjavanja djeteta može biti žuran postupak u kojemu su takve informacije svedene na najmanju mjeru.

RAZDOBLJE UPOZNAVANJA

Poželjna realizacija smještaja djeteta u udomiteljsku obitelj ima razdoblje upoznavanja djeteta i udomiteljske obitelji. Međutim, način na koji će se odvijati postupak upoznavanja djeteta s udomiteljskom obitelji i hoće li uopće doći do nje prije smještaja, ovisi u velikoj mjeri o okolnostima u kojima dolazi do samoga smještaja.

Ukoliko se dijete izdvaja iz biološke obitelji zbog neke od odredbi *Zakona o socijalnoj skrbi*, tada obitelj isključivo zbog teških socio-ekonomskih prilika treba pomoć u brizi i skrbi za vlastitu djecu.

U takvim je situacijama nerijetko ugrožen život djece, briga o zdravlju i školovanje, tako da se stručnim radom s biološkom obitelji može postići njihova suradnja i upoznavanje s udomiteljskom obitelji. Udomiteljska bi obitelj u takvome slučaju skrivila o djetetu dok biološka obitelj ne popravi uvjete života na razinu potrebe djeteta, o čemu brigu vodi nadležni centar za socijalnu skrb.

Ukoliko se dijete izdvaja iz biološke obitelji prema *Obiteljskome zakonu*, tada se rjeđe postiže visoki stupanj suradnje s biološkom obitelji djeteta te se ne može govoriti o poželjnome razdoblju upoznavanja djeteta s udomiteljskom obitelji, već je to razdoblje nešto drukčije i dijete često udomiteljsku obitelj upozna tek s danom realizacije smještaja.

Priprema djeteta u tome se slučaju odvija između stručnih djelatnika centra za socijalnu skrb i manje suradnih bioloških roditelja djeteta. Nažalost, ovakav način upoznavanja jeste najčešći i za dijete traumatičniji. Međutim, trauma izdvajanja može se ublažiti, ukoliko se djetetu, na njemu primjeren način, objasni koji su razlozi izdvajanja te što sve može očekivati u novoj obitelji. Djetetu bi trebalo dati što potpunije informacije o udomiteljskoj obitelji i njihovom načinu života te mu isto tako nastojati i odgovoriti na pitanja koja ima o novoj obitelji.

Standard Q4C (područje standarda 1) preporučuje da: “Dijete dobiva odgovarajuće informacije o svojoj situaciji te se potiče da izrazi svoje mišljenje i sudjeluje u procesu odlučivanja u onoj mjeri u kojoj mu to dopušta njegov stupanj razumijevanja.”

Školskome djetetu treba dati informacije o školi koju će sada pohađati, ali isto tako i informacije o mogućnostima održavanja kontakta s njegovom biološkom obitelji i drugim važnim osobama iz njegova života.

Napominjemo da se braća i sestre smještaju zajedno, tj. razdvajaju se samo onda kada je to u njihovu interesu (preporuka Standarda Q4C).

Upravo iz prethodno navedenih razloga velik dio početne edukacije udomitelja, prije realizacije smještaja djeteta, posvećuje se samoj problematici izdvajanja djeteta iz biološke obitelji, njegovim reakcijama i prilagodbenim teškoćama s tim u svezi.

Naravno, pored toga, stručni se rad nastoji u što većoj mjeri usmjeriti na rad s biološkim obiteljima djece koja se izdvajaju iz njih.

U situaciji kada se dijete već nalazi u ustanovi socijalne skrbi, upoznavanje djeteta i udomitelja odvija se uz suradnju stručnoga osoblja ustanove i centra za socijalnu skrb koje treba smještaj za određeno dijete - prepoznaje se i kroz preporuke Standarda Q4C koje navode da “sve strane koje su neposredno uključene u djetetov razvoj u međusobnu suradnju ulažu svoje stručne sposobnosti”.

U procesu donošenja odluke koja je u najboljem interesu djeteta teži se uspostavi suradnje s biološkim obiteljima te što manjemu traumatičnom odvajanju djeteta iz biološke obitelji. Željeno se može postići podrškom bioloških roditelja djeteta koje izdvajamo i upoznavanjem djeteta s udomiteljskom obitelji prije same realizacije smještaja. “Sigurnost i interesi djeteta na prvom su mjestu. Mišljenje djeteta i njegove biološke obitelji uvijek se sluša i uvažava”, naglašava se u Standardu Q4C.

ODLUKA O SMJEŠTAJU

Odluku o smještaju djeteta u udomiteljsku obitelj donosi centar za socijalnu skrb koji ima potrebu za smještajem djeteta nakon kontakta s izabranom udomiteljskom obitelji, bilo na području vlastite mjesne nadležnosti ili drugoga centra za socijalnu skrb nakon dobivene suglasnosti za isto. Izbor prikladne udomiteljske obitelji ovisi o specifičnim potrebama djeteta, tako da se pri donošenju odluke o smještaju ponajprije ima u vidu potreba djeteta i njegov najbolji interes.

PRIPREMA I REALIZACIJA SMJEŠTAJA

Priprema i realizacija smještaja djeteta odvija se u suradnji centra za socijalnu skrb koji donosi rješenje o smještaju, udomitelja i centra za socijalnu skrb na čijemu području udomiteljska obitelj ima prebivalište, kao i djeteta i njegove biološke obitelji. Izuzetno je važan zajednički angažman svih sudionika postupka.

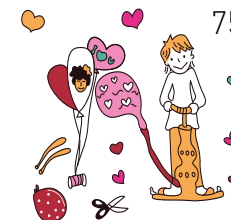
Prilikom smještaja djeteta centar za socijalnu skrb nastoji popratiti potrebe djeteta i na taj način financijski ili u samoj opremi pomoći udomiteljima. Posebna se pažnja posvećuje opremanju novorođenčadi i djece do tri godine starosti. Kao pozitivan primjer može se navesti suradnja s UNICEF-om koji je kroz 2008. i 2009. godinu popratio opremanje novih udomiteljskih obitelji koji skrbe o djeci do tri godine starosti i to kroz dječju opremu (krevet, kolica, auto sjedalicu, dječji vrtić).

Smještaj djeteta često dovodi udomitelje u nedoumicu kako organizirati vri-

jeme, što činiti, kako se ponašati i sl. Djetetu je veoma važno da mu se već prvi dan jasno pokaže da je dobrodošlo i da pažnja i ljubav nove obitelji neće biti uvjetovana prekidom emocionalnih i drugih veza s njegovom biološkom obitelji. Bilo bi dobro kada bi dijete koje dolazi na smještaj taj dan u kući dočekali svi članovi obitelji kako bi dijete upoznalo sve članove zajedničkoga domaćinstva. Potom, bilo bi ga dobro upoznati s prostorom koji obitelj koristi za život, pokazati mu prostor koji je namijenjen samo njemu, pitati ga što želi. Svako dijete različito reagira u takvim situacijama, zbunjeno je i zabrinuto za vlastitu obitelj, tako da je moguće da ne pokaže otvoreno oduševljenje svime što mu se nudi. Zato treba imati strpljenja jer svako dijete slijedi vlastiti ritam prilagodbe u udomiteljskoj obitelji i najvažnije je čuti i vidjeti dijete na pravi način te zadovoljavati njegove potrebe bez prevelikih nametanja. Izrazito je važno ne vršiti pritisak na dijete u bilo kojemu smjeru, osobito u pogledu usmjeravanja razgovora na okolnosti izdvajanja djeteta iz obitelji ukoliko samo dijete to ne zatraži.

“Doček mora biti postupan i izazvati što manje potresa u djetetovu životu. Prelazak u novi smještaj osmišljen je kao novi proces kojemu je glavna svrha osigurati da se odvija u interesu djeteta i na dobrobit svih relevantnih strana”, preporuka je Standarda Q4C.

7. PRAĆENJE UDOMITELJSKOGA SMJEŠTAJA

INDIVIDUALNI PLAN

Zakonski je predviđeno planiranje skrbi o svakome korisniku, tako i o djetetu koje je smješteno u udomiteljsku obitelj i to prema *Zakonu o socijalnoj skrbi* članak 146. (*Narodne novine, br 73/97, 27/01, 59/02, 82/01, 103/03, 44/06, 79/07*)

- 1) Centar za socijalnu skrb dužan je tijekom postupka za ostvarivanje prava iz stava socijalne skrbi izraditi plan i utvrditi svrhu koja se njime želi postići te poduzeti određene radnje da se osoba u nepovoljnom stanju osposobi za brigu o sebi i članovima obitelji.
- 2) Pri donošenju plana centar za socijalnu skrb surađuje s osobom koja se obratila za pomoć i članovima njezine obitelji.
- 3) Pri izboru prava iz socijalne skrbi centar za socijalnu skrb uzima u obzir i odnose u obitelji, nastojeći da te odnose učvrsti i razvije u pozitivnom smislu.

Individualni plan za dijete kao i definiranje svrhe koja se njime želi postići donosi centar za socijalnu skrb nadležan za dijete u suradnji s timom za udomiteljstvo ili stručnim osobama centra na čijemu području udomiteljska obitelj ima prebivalište, udomiteljem i, ukoliko je to moguće, samim djetetom i biološkim roditeljima.

U izradu može biti uključen i skrbnik djeteta (ukoliko ga dijete ima) te druge osobe važne za rad na planiranim ciljevima.

Individualni planovi trebali bi sadržavati ciljeve koji se žele postići kroz određeno vremensko razdoblje, koje ne bi trebalo biti prekratko pa time i ciljevi neostvarivi, već se postavlja ostvarivi vremenski okvir, najčešće razdoblje od godinu dana. Individualno planiranje slijedi specifičnosti djeteta i njegovih potreba, ali i mogućnosti udomiteljske obitelji koja je dužna plan provoditi. Planovi sadržavaju jasno formuliran cilj, aktivnosti, vremenski okvir, kao i pokazatelje uspješnosti. U individualnome planu, osim aktivnosti, navode se i odgovorne osobe za provođenje neke aktivnosti, kao i moguće okolnosti koje mogu otežati i olakšati postizanje istoga. Za ostvarivanje samoga plana važna je uključenost svih sudionika, a naročito samoga djeteta.

Primjerice, jedan od ciljeva u individualnome planu može biti redovno pisanje domaćih zadaća ili savladavanje pristojnoga ponašanja za stolom.

Kod cilja redovnoga pisanja domaćih zadaća nužno je aktivno sudjelovanje udomitelja kroz poticanje, nadzor i provjeru je li dijete isto ispunjava, kao i angažman samoga djeteta. Rezultat je pokazatelj redovnoga ispunjavanja školskih obaveza, tj. pisanja domaćih zadaća s učiteljicom u školi, što je još jedna obveza udomitelja da to uskladi i provjerava redovito, kao što je i obveza centra za socijalnu skrb da isti ažurira i bude na raspolaganju udomiteljima u pružanju pomoći kod provođenja plana. Standardi Q4C navodi sljedeće: “planom skrbi definira se razvojni status djeteta, postavljaju ciljevi i mjere te određuju resursi potrebni za podršku općega razvoja djeteta. Sve relevantne odluke koje se donose tijekom procesa pružanja skrbi izvan vlastite obitelji proizlaze iz plana skrbi.”

ZAŠTITA PRIVATNOSTI

Kao što je ranije spomenuto, članak 16. *Zakona o udomiteljstvu* govori da je udomitelj obvezan osigurati zaštitu tajnosti svih podataka o korisniku.

Tajnost podataka o djetetu ide u prilog djetetove prilagodbe i prihvaćanja unutar sustava u kojemu funkcionira, a prelazi samu obitelj udomitelja. To se odnosi na okruženja predškolskih ustanova, škola, društva vršnjaka, sportskih ili glazbenih grupa i sl. Ukoliko i postoje informacije za koje udomitelj ima nedoumicu u smislu tajnosti, preporuča se da se o tome obvezno posavjetuje s nadležnim centrima za socijalnu skrb te da se takve odluke donose timski, na razini suradnje između svih sudionika, a u cilju najboljega interesa djeteta.

Privatnost udomiteljske obitelji pitanje je na koje je vrlo složeno odgovoriti. Naravno da svaki pojedinac ima pravo na zaštitu privatnosti, ali udomitelj je vrlo često u nekim situacijama lišen te privatnosti jer je njegov privatni prostor i obiteljska dinamika, kao i život udomljenoga djeteta u toj obitelji, stalno izložen i otvoren djelatnicima centra za socijalnu skrb, koji su nadležni kako za dijete tako i za obitelj udomitelja, ali i biološkim roditeljima djece i obitelji djeteta koji kontaktiraju s djetetom. Od udomitelja se očekuje suradnja, tj. da u svako vrijeme kada djelatnici centra za socijalnu skrb provode terenske izvide svoj životni prostor, kao i prostor koji koristi dijete, otvoreno pokažu službenim osobama. Osim službenih osoba centara za socijalnu skrb

u obitelj udomitelja mogu doći i djelatnici Odjela inspeksijskoga nadzora iz Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, koji mogu tražiti na uvid svu potrebnu dokumentaciju koju udomitelj mora imati, kao i uvid u sam prostor obitelji udomitelja. Terenski izvidi centara za socijalnu skrb, kao i inspeksijski nadzor Ministarstva, u pravilu su nenajavljeni.

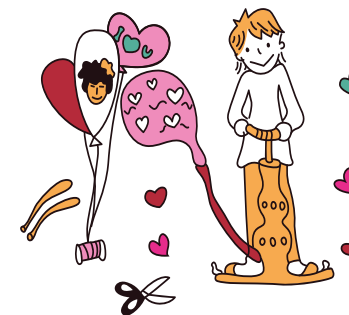
LJETOVANJE/ZIMOVANJE

Ljetovanja i zimovanja djece nisu prava koje proizlaze temeljem *Zakona o socijalnoj skrbi*, stoga se ne može sa sigurnošću govoriti hoće li i ubuduće biti osigurana financijska sredstva za taj dio skrbi o djeci.

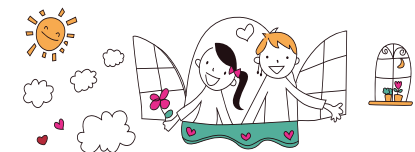
O ljetovanju i zimovanju djece smještene u udomiteljskim obiteljima govori se unazad nekoliko godina od kada postoji kontinuirano planirano ljetovanje i zimovanje djece koja su smještena u udomiteljskim obiteljima.

Ljetovanja se planiraju za djecu koja su smještena u udomiteljskim obiteljima u unutrašnjosti države, ali i sama su porijeklom iz tih krajeva, dok se zimovanja planiraju za djecu u udomiteljskim obiteljima koja žive uz more.

Ljetovanja i zimovanja organiziraju i za njih je nadležno Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, a ostvaruje Crveni Križ Hrvatske u svojim odmaralištima. Udomitelje o tome obavještavaju djetetovi nadležni socijalni radnici, koji su dužni za putovanje djeteta imati i suglasnost roditelja ili djetetova skrbnika. Opremanje djeteta za ljetovanje i zimovanje u nadležnosti je samih udomitelja iako se na to potiče i biološke roditelje djece u okviru njihovih mogućnosti. Do sada je Ministarstvo osiguravalo i novac za osobne potrebe, tzv. džeparac. Sve informacije vezane uz to udomitelji dobivaju od nadležnoga djetetova socijalnog radnika. Sudjelovanje djece u ovakvim organiziranim druženjima doprinos je njihovu osamostaljivanju.

8. UDOMITELJSTVO NAKON 18 GODINE STAROSTI

Člankom 33. *Zakona o socijalnoj skrbi* uređeno je ostajanje djeteta u udomiteljskoj obitelji nakon navršene 18. godine starosti, tj. prestanak prava na udomiteljstvo na sljedeći način:

- Pravo na skrb izvan vlastite obitelji traje dok za isto postoji potreba, odnosno kada se radi o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi do završetka njihovog redovnog školovanja, a najdalje do navršene 26. godine života.

Udomiteljska skrb o djetetu podrazumijeva taj oblik zbrinjavanja do kraja redovnog školovanja. Redovno školovanje je školovanje u kontinuitetu za koje je potrebno nadležnome centru za socijalnu skrb dostavljati potvrdu o djetetovu upisu u narednu školsku godinu. Centar za socijalnu skrb potiče školovanje djece pod svojom nadležnošću i nakon srednje škole te im je po tome pitanju pružena mogućnost izbora - ostajanje u udomiteljskoj skrbi ili ostvarivanje prava na financijsku potporu za samostalno življenje s obzirom da dijete koje je tada već punoljetno samostalno donosi odluku o tome. Preporuča se da se o tome pravovremeno razgovara s djetetom, a nadležni stručni djelatnici centara za socijalnu skrb u tome su na usluzi djeci i udomiteljima.

Ukoliko se radi o mlađoj punoljetnoj osobi (18. - 21. godina života), koja je još kao dijete bez odgovarajuće roditeljske skrbi bila smještena u udomiteljskoj obitelji te je završila srednje obrazovanje a dalje se redovno ne školuje, može i nadalje biti smještena u udomiteljsku obitelj ukoliko je to, prema ocjeni centra za socijalnu skrb, od posebnoga interesa za nju. Pod tim okolnostima smještaj može trajati najduže do njene navršene 21. godine života. Tijekom toga razdoblja posebna se pažnja treba usmjeriti na uključivanje mlađe punoljetne osobe u izradu individualnoga plana u kojemu bi se osnovne smjernice trebale odnositi na pomaganje kod pronalaženja zaposlenja, ali i mjesta stanovanja. Ukoliko je do navršene 21. godine života prestalo redovno školovanje, prestaje pravo na smještaj u udomiteljsku obitelj ukoliko se radi o mladoj osobi sposobnoj za samostalan život.

Kroz udomiteljstvo se susrećemo sa životnim situacijama u kojima mlade osobe i nakon prestanka prava na smještaj, tj. bez prava na opskrbinu i

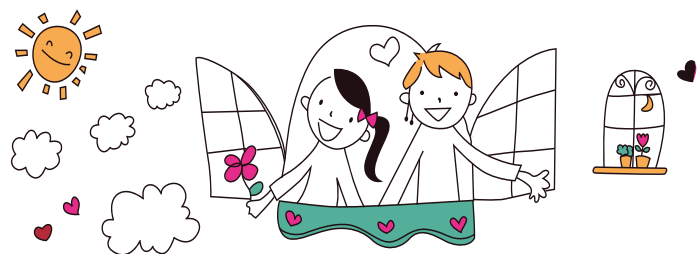
osobnu naknadu udomitelju, ostaju u obitelji udomitelja. Ova se odluka udomitelja temelji na snažnoj emocionalnoj povezanosti između udomitelja i smještenoga djeteta i privatna je odluka svake udomiteljske obitelji.

Primjeri dobre prakse iz Standarda Q4C ukazuju da se postupak napuštanja skrbi detaljno planira i provodi.

Jedno od važnih pitanja na koje bi trebalo obratiti pažnju, a lako je rješivo ukoliko se s rješavanjem istoga krene na vrijeme, dok nakon prestanka udomiteljstva stvara velike probleme, jest izrada osobne iskaznice. Naime, mlade osobe vrlo često pravovremeno ne izrade osobne iskaznice. Ukoliko dijete ima skrbnika, po ovome je pitanju potrebno mu se obratiti. Sukladno Zakonu, djeca u šesnaestoj godini života moraju imati osobnu iskaznicu. Sva prava u Centru za socijalnu skrb, Zavodu za zapošljavanje, Zavodu za zdravstveno osiguranje i dr. vezana su uz taj dokument. Nakon završenoga školovanja djecu treba uputiti da se u zakonski određenome roku prijave Zavodu za zapošljavanje jer su s time povezana prava za zapošljavanje. Dodatne savjete možete pročitati u "Katapultu".

Pravo na financijsku potporu

Kao što je već prethodno spomenuto, po završetku srednjega obrazovanja mlada osoba može biti smještena u udomiteljsku obitelj ukoliko nastavlja redovno školovanje, a u tom slučaju može biti najdulje do 26. godine života. Takvoj se osobi daje mogućnost samostalnoga odlučivanja hoće li tijekom svoga daljnjeg školovanja i nadalje biti u udomiteljskoj obitelji ili će samostalno krenuti u život i osamostaliti se na način da prihvati ponudenu financijsku potporu. Ovu potporu najčešće prihvaćaju mlade osobe koje odlaze na redovno školovanje izvan udomiteljske obitelji te se tako pripremaju na samostalan život uz ostvareno pravo na smještaj u studentskome domu ili na neki drugi način riješeno stambeno pitanje za vrijeme studiranja. Iznos financijske potpore je 2 000 kuna (vezano uz važeću osnovicu od 500 kuna).

Bilješke:

Bilješke:

9. Gdje se obratiti za pomoć

9. GDJE SE OBRATITI ZA POMOĆ

Centar za socijalnu skrb

Svi članovi udomiteljske obitelji mogu zatražiti pomoć, kako u centru za socijalnu skrb gdje imaju prebivalište, tako i u onome koji je izdao rješenje o davanju dozvole za obavljanje udomiteljstva ili u suradnji s centrom koji je donio rješenje o smještaju djeteta u udomiteljsku obitelj.

Centri za socijalnu skrb dužni su udomiteljima pružiti svu moguću savjetodavnu pomoć te upoznati i uputiti udomitelje na druge institucije koje bi mogle pomoći u rješavanju mogućih problema. Pomoć se može zatražiti telefonom ili osobnim dolaskom u centar. Ukoliko su centri za socijalnu skrb u mogućnosti, bilo bi dobro organizirati grupe podrške ili supervizijske grupe za udomitelja, kako bi osigurali kvalitetnu, stalnu i stručnu podršku udomiteljskim obiteljima. Isto tako, udomiteljima se preporuča da se obrate centru pri samoj pojavi problema, kako bi zajednički rad mogao biti učinkovitiji.

Forum za kvalitetno udomiteljstvo

Forum djeluje putem uspostavljanja mreže podrške, edukacija, aktivnosti zagovaranja, pružanja informacija, povezivanja i suradnje s udrugama udomitelja za djecu, udomiteljima, djecom i mladima te posredno i s drugim osobama, institucijama i organizacijama na području skrbi za djecu i mlade.

Forum za kvalitetno udomiteljstvo

Avenija Dubrovnik 10, 10000 Zagreb

tel/fax: 01/6522 011

e-mail: info@udomiteljizadjecu.hr

www.udomiteljizadjecu.hr

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Nadležnome ministarstvu može se obratiti telefonskim upitom ili pisanim zahtjevom.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Uprava za socijalnu skrb

Ksaver 200a, 10000 Zagreb

tel. 01/4607 555 (centrala)

www.mzss.hr

Savjetovalište Grada Zagreba

Centar za socijalnu skrb Zagreb i Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom organizirali su besplatno savjetovalište za udomitelje **na adresi savjetovališta Lopatinečka 15**. Uredovno vrijeme je svaku srijedu od 16:00 do 18:30 sati. U savjetovalište se moguće obratiti osobno u navedeno vrijeme te telefonom na **01/3886 979**.

Udruge udomitelja za djecu

Udruge su zasigurno mjesto i budućnost rješavanja velikoga dijela problematike udomitelja. Udomitelji su u mogućnosti kroz udruge predlagati državnoj upravi smjernice za poboljšanje rada.

Isto tako, kroz udruge udomitelji su u mogućnosti ostvariti razne projekte te organizirati zajednička druženja na kojima se mogu razmjenjivati razne informacije vezane uz udomiteljstvo.

Pravobraniteljica za djecu

Pravobraniteljici za djecu mogu se javiti svi koji žele upozoriti na slučajeve povreda prava djeteta. Prijave se mogu odnositi na povrede prava pojedinoga djeteta ili na opće pojave koje ugrožavaju prava i interese djece.

Prijave se mogu podnijeti:

- **poštom, na adresu:**
Pravobraniteljica za djecu
A. Hebranga 4/1
10000 Zagreb
- **na broj faksa: 01/4921 277**
- **na e-mail: info@dijete.hr**
- **te na poseban e-mail samo za djecu: mojglas@dijete.hr**

Bilješke:

Literatura i preporuke za čitanje

1. Brajša-Žganec, Andreja; Keresteš, Gordana; Kuterovac Jagodić, Gordana; Šumelj, Đurđica; Žic Grgat, Blank (2005.): Potrebe i uloge djece, udomiteljske i biološke obitelji te stručnjaka u procesu udomljenja // Udomiteljstvo: skrb o djeci izvan vlastite obitelji : priručnik za edukaciju stručnjaka / Brajša-Žganec, Andreja ; Keresteš, Gordana ; Kuterovac Jagodić, Gordana (ur.), Zagreb, Udruga za inicijative u socijalnoj politici, Str. 147-159.
2. Brajša Žganec A., Kuterovac Jagodić G., Keresteš G. (2007), Udomiteljstvo: skrb o djeci izvan vlastite obitelji - priručnik za edukaciju stručnjaka, Zagreb, UISP
3. Kusturin S., Marković S., Bobić T. i sur. (2009.): Katapult - edukativna brošura za mlade koji su izašli ili se pripremaju za izlazak iz ustanova i udomiteljskih obitelji, Zagreb, Udruga Igra
4. Schrottenboer E. (2010): Susreti udomljene djece s roditeljima – Savjeti za udomitelje/ice i stručnjake/stručnjakinje u udomiteljstvu djece, Zagreb, Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece
5. Zakon o socijalnoj skrbi Narodne novine, br. 73/97, 27/01, 59/02, 82/01, 103/03, 44/06, 79/07
6. Zakon o udomiteljstvu, Narodne novine, br. 79/07
7. Obiteljski zakon, Narodne novine, br. 116/03, 17/07, 136/04 i 107/07
8. Pravilnik o stambenim, socijalnim i drugim uvjetima za obavljanje udomiteljstva Narodne novine 48/08

Prilozi:

Prilog 1.

Obrazac broj 3

(ime i prezime udomitelja)

(adresa udomitelja)

IZVJEŠĆE O BITNIM ŽIVOTNIM OKOLNOSTIMA SMJEŠTENOG KORISNIKA (dijete)

Ime i prezime:

Mjesto i datum rođenja:

CSZZ koji je donio rješenje o smještaju:

Datum realizacije smještaja:

Datum i klasa rješenja o smještaju:

Klasa:UP/I-

, Ur.broj:

Zdravstveni status smještenog korisnika:

(potrebno je navesti kronične bolesti djeteta i propisanu terapiju, bolesti od kojih je dijete bolovalo u izvještajnom razdoblju, lijekove koje je tom prigodom koristilo, broj odlazaka liječniku, broj pretraga, broj bolničkog liječenja i drugo)

Psihofizički status smještenog korisnika:

(potrebno je navesti podatke koji se odnose na intelektualne i fizičke sposobnosti smještenog djeteta, kako se odnosi prema sebi, koliko je samostalan)

Odgojno obrazovni status smještenog korisnika:

(potrebno je navesti razred i školu koju smješteno dijete pohađa, uspjeh koji postiže na polugodištu i kraju školske godine, broj negativnih ocjena, slobodne aktivnosti u koje je dijete uključeno, broj neopravdanih izostanaka s nastave, broj roditeljskih sastanaka i broj informacija na kojima je udomitelj bio u školi, sadržaj uputa dobivenih od učitelja ili razrednika)

Odnos roditelj-dijete:

(potrebno je navesti da li roditelj posjećuje dijete, koliko često, da li se čuju telefonom, da li dijete provodi vikende, praznike i blagdane s roditeljem, kako se dijete ponaša nakon povratka iz biološke obitelji, da li razgovara o roditelju, da li ga i koliko često posjećuju drugi srodnici)

Broj posjeta socijalnog radnika:

(potrebno je navesti broj posjeta nadležnog socijalnog radnika iz CZSS koji je donio rješenje o smještaju tijekom razdoblja za koje se dostavlja izvješće)

Osobna zapažanja i prijedlozi:

(potrebno je navesti osobna zapažanja udomitelja o smještenom djetetu, probleme s kojima se susreće u odgoju, kako se smješteno dijete odnosi prema članovima udomiteljske obitelji i drugoj smještenoj djeci, koju vrstu pomoći udomitelj treba ili očekuje od nadležnog CZSS)

Datum izrade izvješća

Potpis udomitelja

